

gemeente Roermond

Beheerplan Bos & Natuur

2023 – 2032

Gemeente Roermond
Postbus 900
6040AX Roermond

Verantwoording

Titel : Beheerplan Bos en Natuur
: Gemeente Roermond

Datum : Maart 2023

Auteur(s) : Frank Janssen (BOR)

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding.....	7
1.1 Aanleiding en doelstellingen	7
1.2 Leeswijzer	8
2 Areaal.....	9
2.1 Omvang areaal	9
2.2 Beheerkaarten	13
2.2.1 Thematische kaarten.....	14
3 Specifiek beleid en wetgeving.....	15
3.1 Wet- en regelgeving	15
3.2 Beleid	17
3.3 Certificering	19
4 Toekomstvisie	21
4.1 Visie	21
4.2 Speerpunten	22
4.3 Doelen.....	23
5 Kwaliteit.....	25
5.1 Visueel	25
5.2 Technisch.....	26
6 Huidige situatie	29
6.1 Huidige visuele kwaliteit	29
6.2 Huidige technische kwaliteit.....	30
6.3 Actualiteiten	33
6.4 Toekomstige ontwikkelingen	34
6.5 Huidige budgetten	35
6.6 Conclusies	36
7 Onderhoudsscenario's	37
7.1 Algemeen.....	37
7.1.1 Betekenis voor bos en natuur	37
7.2 Maatregelenpakketten	38
7.3 Reguliere onderhoudskosten (jaarlijks).....	42
7.4 Incidentele kosten	43
7.4.1 Meerjarig onderhoud (cyclisch).....	43
7.4.2 Achterstand in onderhoud	43
7.4.3 Vervangingen en renovaties	44
Grootschalige renovaties.....	44
Kleinschalige renovatie	44
7.5 Uitvoering.....	44

7.6	Baten.....	45
7.7	Conclusies	46
8	Organisatie beheer	48
8.1	Huidige beheerorganisatie	48
8.1.1	Huidige werkprocessen.....	48
8.1.2	Planmatige beheertaken	50
8.1.3	Operationele beheertaken	51
8.2	Toekomstige beheerorganisatie.....	54
9	Conclusies	56
9.1	Verschillen 2017 – 2022	56

Samenvatting

In het beheerplan worden onderstaande 5 kernvragen beantwoord.

Welk areaal maakt onderdeel uit van dit beheerplan?

Bossen, natuurterreinen en landschapselementen in de vorm van natuurpoelen, houtwallen, singels en struweelbosjes maken onderdeel uit van dit beheerplan.

Waar streven we naar in ons bos- en natuurbeheer en wat zijn daarbij de kaders?

Gestreefd wordt naar een recreatief, duurzaam en klimaatbestendig bos en natuurareaal. Houtproductie is geen doel op zich maar staat ten gunste van de speerpunten Natuurwaarde, recreatie en beleving én een klimaatbestendig, duurzaam en vitale bossen en natuurgebieden.

Dit streven we na door te sturen op de kwaliteiten die bepalend worden geacht in het volstaan in de visie en speerpunten. Dit kan opgedeeld worden in visuele en technische kwaliteitseisen.

Visueel wordt gestreefd naar een kwalitatief areaal dat divers is en een hoge belevingswaarde heeft. Karakteristieke eigenschappen krijgen daarbij extra aandacht. Soortenrijkdom is een ander belangrijk item. De FSC en SNL kaders zijn daarbij leidend in het beheer.

Technisch wordt gestreefd naar een vitaal areaal dat soorten- en leeftijdsdivers is. De voorzieningen moeten functioneel en veilig zijn.

Hoe verhoudt dat zich tot de huidige situatie?

De huidige situatie van de natuurarealen wordt gedefinieerd als voldoende tot goed. Er wordt voldaan aan de SNL natuurdoeltype. Op sommige terreinen is een kwaliteitsverbetering mogelijk. De in het vorige beheerplan vastgestelde omvormingsdoelen zijn grotendeels behaald. Er is een verdere doorontwikkeling haalbaar door het optimaliseren van de natuurwaarde om kwalitatief nóg betere habitatten te creëren voor de diverse doelsoorten.

De bossen zijn soortendivers en er is voor 75% voorzien in de gewenste omvorming naar ongelijkjarig loof- en naaldbos. Binnen dit gemengd bos is nog winst te behalen in de samenstelling tussen loof en naaldbos. Daarbij dient gestuurd te worden op de aanplant van rijk strooiselsoorten.

De landschapselementen worden structureel onderhouden en zijn functioneel en veilig. Bij de poelen wordt door structurele monitoring en onderhoud gestuurd op de gewenste doelsoorten.

De technische kwaliteit van de bos- en natuur arealen wordt omschreven als voldoende. De arealen zijn vitaal, veilig en toegankelijk en er wordt voldaan aan de SNL doelstellingen. Voorzieningen zijn functioneel en veilig. Voor enkele voorzieningen is geen structureel beheer georganiseerd waardoor deze voorzieningen een beheerachterstand hebben.

Wat is nodig om het areaal duurzaam in stand te houden en hoe beheren we het areaal?

Het areaal kan duurzaam in stand gehouden worden op nul kwaliteit. Een laatste omvorming kan plaats vinden binnen de huidige maatregelenpakketten.

Binnen de natuurarealen zijn er kansen om in extra kwaliteitsimpulsen te voorzien. De kwaliteitsimpulsen worden binnen het reguliere beheer opgepakt óf er wordt aangehaakt op (provinciale) subsidies of projecten.

De voorzieningen kunnen binnen de huidige maatregelenpakketten sober en doelmatig in stand gehouden worden. Ten aanzien van de ecologische voorzieningen dient een achterstand weggewerkt te worden door het Roermondse beheerareaal in beeld te brengen en op te knappen.

Hoe verhouden de kosten zich tot de beschikbare budgetten?

De geraamde commerciële kosten voor instandhoudingbeheer op nul- kwaliteit zijn fors hoger dan de beschikbare budgetten.

Door inzet van de eigen boomploeg worden de effectieve kosten sterk gereduceerd. De kostenreductie door inzet van de boomploeg ten opzichte van de geraamde commerciële kostenprijzen zit op ongeveer 60%.

De exploitatiebudgetten kunnen daarmee voorzien in het structurele reguliere beheer. Door de houtopbrengsten te reserveren binnen de reserve bos en natuur kan 3 en 5-jaarlijks in de cyclische kosten worden voorzien. De reservevoorziening wordt hierdoor in de komende 15 jaar uitgeput.

Ten aanzien van de achterstanden in met name de (technische) voorzieningen is incidenteel budget noodzakelijk om tot een 0- situatie te komen die duurzaam in stand gehouden kan worden binnen de beschikbare budgetten.

Hoe organiseren we dat?

Het operationeel beheer organiseren we binnen de eigen bezetting. De bezetting is hier momenteel voldoende voor op orde. Dit kan de komende jaren, mede door uitstroom vanwege pensionering veranderen. Streven blijft echter wel om in specifieke kennis en kunde te blijven voorzien binnen de eigen bezetting.

We worden daarbij desgewenst ondersteund en voorzien van specifieke expertise door Bosgroep Zuid Nederland. Deze inzet is mogelijk vanuit de beheerovereenkomst die is aangegaan met deze corporatie waarvan de gemeente Roermond lid is. Bosgroep Zuid Nederland zal daarmee een sobere rol spelen in het operationele beheer maar richt zich binnen het beheer met name op de monitoring en afhandeling van de SNL subsidie en FSC certificering. Verder heeft het een belangrijke rol in de regionale aansluiting van de gemeente Roermond. Deze aangepaste werkwijze zal de komende tijd in een addendum op de lopende overeenkomst worden vastgelegd.

Het operationele beheer wordt grotendeels uitgevoerd door commerciële vaktechnische bedrijven. Daarnaast wordt de eigen boomploeg ingezet binnen diverse maatregelenpakketten waarmee zij een belangrijke (kostendrukkende) bijdrage hebben op het beheer.

We kunnen daarmee het beheer op nul-kwaliteit efficiënt en duurzaam organiseren binnen de beschikbare budgetten. Wel wordt geconstateerd dat diverse toekomstige ontwikkelingen daarop een, vooralsnog onvoorzien, effect kunnen hebben. We proberen het bos- en natuur areaal zo weerbaar- en wendbaar mogelijk in te richten op hierop te kunnen anticiperen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstellingen

Voor u ligt het nieuwe beheerplan Bos en Natuur voor de gemeente Roermond. Dit beheerplan maakt onderdeel uit van de beheerplannen reeks voor het uitvoeren van het beheer en onderhoud van de gehele openbare ruimte. Voor begrippen, definities en overige zaken geldend voor alle beheergroepen wordt verwezen naar het algemene deel uit deze reeks.

In onderstaande tabel is de opbouw van de reeks weergegeven. Groen gearceerd is de locatie van het beheerplan Bos en natuur in de reeks weergegeven.

Tabel 1: Plaats in beheerplannenreeks

Beheerplannenreeks	Titel
Deel 1	Algemeen
Deel 2	Verhardingen
Deel 3	Kunstwerken
Deel 4	Riolering
Deel 5	Havens & Waterpartijen
Deel 6	Verkeer
Deel 7	Groen & Bomen
Deel 8	Bos & Natuur
Deel 9	Reiniging
Deel 10	Verlichting
Deel 11	Inrichtingselementen
Deel 12	Spelen
Deel 13	Begraafplaatsen
Deel 14	Sportlocaties
Deel 15	Kunstobjecten
Deel 16	Ondergronds

In 2016 is door Bosgroep Zuid Nederland, in opdracht van de gemeente Roermond, een beheerplan en beheerovereenkomst met rol en taakverdeling opgesteld. Gedurende de afgelopen jaren is een nieuwe vorm van samenwerking tot stand gekomen met Corporatie Bosgroep Zuid Nederland, waarvan de gemeente Roermond lid is.

Op basis van de beheerovereenkomst van destijds, waarin de Bosgroep een meer operationele en regisserende rol had, is het beheerplan destijds in het format van de Bosgroep geschreven. Om meer uniformiteit aan de diverse beheerplannen te geven én om het beheerplan meer een operationeel beheerplan te laten zijn is er in de actualisatie van 2022 voor gekozen om de grofmazige uitgangspunten en doelstellingen van het beheerplan 2022 aan te houden maar om, in aansluiting op de overige beheerplannen, dezelfde informatie op te nemen in het beheerplan.

Om die reden is bij de actualisatie van dit beheerplan verder gegaan dan enkel het evalueren en actualiseren maar is er ook een verdiepende en concretere invulling aan het beheer gegeven.

De beheerplannen zijn een gedetailleerde uitwerking per beheergroep vanuit de in de Kadernota Beheer opgestelde kaders. Het opstellen van de nieuwe kadernota beheer en de bijbehorende beheerplannen maakt deel uit van het project DIBOR (Doorontwikkeling Integraal Beheer Openbare Ruimte). De beheerplannen hebben tot voornaamste doelen:

1. Het in beeld brengen van het areaal.
2. De te verwachte kosten voor beheer en onderhoud in de komende jaren
3. Het kwaliteitsniveau waaraan het beheer moet voldoen relateren aan de verschillende gedefinieerde onderhoudsscenario's
4. De inrichting en toekomstvisie van het beheerproces.

1.2 Leeswijzer

Het beheerplan begint met een omschrijving van het areaal (hoofdstuk 2), waarna het relevante beleid en de wet- en regelgeving specifiek voor spelen wordt omschreven (hoofdstuk 3). Daarnaast wordt in hoofdstuk 4 een visie en met doelstellingen opgesteld. Vervolgens wordt ingegaan op de huidige kwaliteit en het op dit moment beschikbaar zijnde budget voor instandhouding van het areaal (hoofdstuk 5). In hoofdstuk 6 wordt aandacht geschonken aan de opgestelde onderhoudsscenario's in de gemeente en wordt aangegeven of de theoretisch benodigde budgetten voldoende zijn om te voldoen aan de eisen gesteld in de onderhoudsscenario's. In het laatste hoofdstuk wordt ingegaan op de organisatie van het beheer (hoofdstuk 8). Tot slot worden de verschillen met het oorspronkelijke beheerplan in hoofdstuk 9 weergegeven.

2 Areaal

Het areaal van Bos en Natuur is vastgelegd in een digitale beheerkaart en bijbehorende opstandslegger. De beheerkaart en opstandslegger zijn thematisch opgebouwd en vormen het belangrijkste hulpmiddel in de voorbereiding, uitvoering en verantwoording van het beheer.

In dit hoofdstuk worden de samenstelling, opbouw en totstandkoming van het areaal en de verschillende kaartlagen en eventuele thema's nader toegelicht.

2.1 Omvang areaal

Het gehele areaal bevindt zich in het structuurgebied "buiten" en wordt grofweg ingedeeld in bos- en natuurgebieden met een specifiek karakter en in een specifieke omgeving.

Peildatum van de arealen is 2022.

2.1.1 Deelgebieden

Roermond kent diverse omgevingen met natuur. Dit kunnen solitaire elementen zijn met een natuurlijk / gebiedseigen karakter óf grotere aaneengesloten gebieden met meerdere type arealen. De belangrijkste deelgebieden (qua grootte) worden in onderstaand weergegeven.

Tabel 2: Arealen per structuurgebied

Deelgebieden	Som van ha	Percentage
Bisschopskamp	25,95	8,41%
Breidberg	21,40	6,94%
De Bosberg	106,64	34,56%
de Lanck	26,96	8,74%
Hattem	17,32	5,61%
Het Veen	14,18	4,60%
Kerkebroek	12,17	3,94%
Spik	20,91	6,78%
Wandelpark	10,44	3,38%

2.1.2 Type areaal

Het areaal wordt grofweg in 3 type areaal ingedeeld. Onderstaand worden deze type gedefinieerd.

Bossen

Een aaneengesloten eenheid van bomen met oeverbegroeiing > 1000 m2.

Natuur

Areaal met veelal kruidachtige of heide vegetatie zonder overmatige houtige opstanden.

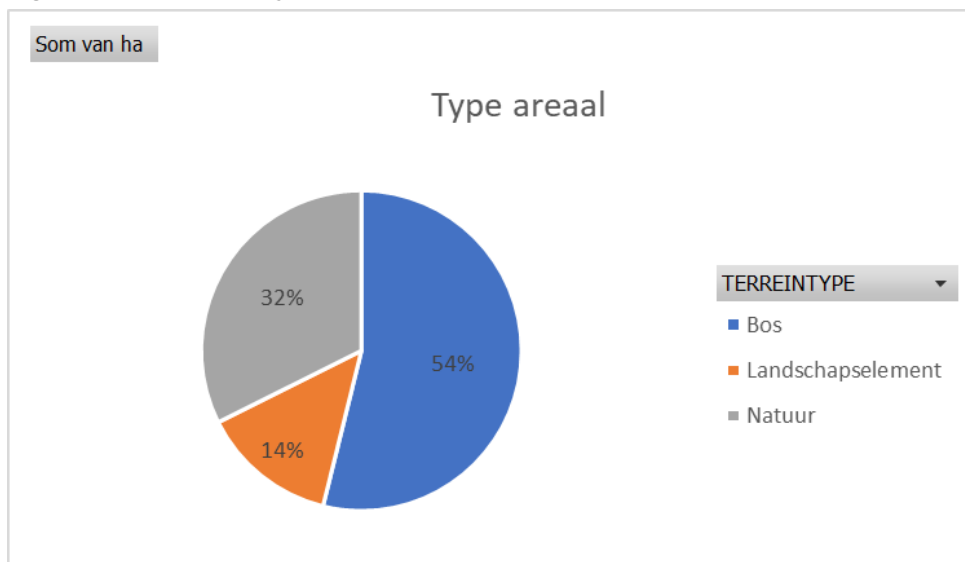
Landschapselementen

Solitaire, voor het landschap kenmerkende elementen in de vorm van een poel of (meestal lijnvormige) houtopstand met een combinatie van bomen en oeverbegroeiing <1000 m2.

Tabel 3: Arealen per Type

Type	Som van ha	Percentage
Bos	166,19	53,86%
Landschapselement	42,49	13,77%
Natuur	99,87	32,37%
Eindtotaal	308,55	100,00%

Figuur 1: Aandeel per Type

2.1.3 Provinciale ambitietype en SNL-doelstellingen

Belangrijk uitgangspunt in het bos- en natuurbeheer is het vinden van aansluiting op de omgeving en regio. Bos en natuur en het beheer ervan houdt namelijk niet op bij de gemeentegrenzen.

De provincies zijn gebiedsregisseur voor het landelijk gebied. Zij brengen de betrokken partijen bij elkaar die zorgen voor het beleid en de uitvoering van natuur- en landschapsbeheer. De provincies bepalen tevens welke doelen ze willen realiseren en met welke middelen zij dit doen.

Belangrijk uitgangspunt voor het bos- en natuurareaal in Roermond is het provinciaal Natuurbeheerplan (NBP) en de daarin vastgestelde geambieerde natuurbeheertype ofwel Ambitietype. In het NBP begrenzen en beschrijven provincies de gebieden waar beheerders subsidie kunnen krijgen voor het beheer en de ontwikkeling van natuur, agrarische natuur en landschapselementen.

Via het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL) verlenen de provincies subsidie voor het behoud en de ontwikkeling van natuurgebieden en landschappen. De daarmee samenhangende SNL doelstellingen vormen de basis in het beheer en vragen daarom om een aparte kartering in het areaal.

De belangrijkste en meest voorkomende SNL doelstellingen in Roermond betreffen:

- L01.01 Poel en klein historisch water
- L01.02 Houtwal en houtsingel
- N07.01 Droge heide
- N12.01 Kruiden- en faunarijk grasland
- N14.03 Haagbeuk- en essenbos
- N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos
- N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos

De uitvoering van het beheer wordt ingestoken op de beheerrichtlijnen welke door de Unie van Bosgroepen zijn opgesteld in het kader van de SNL-certificering. Deze geven sturing en richting aan het operationeel beheer en vinden vertaling in de diverse beheercategorieën en maatregelenpakketten.

2.1.4 Beheercategorieën

Om een meer operationele invulling en kartering te geven aan de verschillende beheerarealen, én om een koppeling te maken tussen de SNL doelstellingen en daarmee samenhangende maatregelenpakketten is er voor gekozen om de type arealen in te delen op beheercategorieën.

Met de beheercategorieën wordt richting gegeven aan het beheer om invulling te geven aan de visies en doelstellingen t.a.v. SNL én kan een beeld gevormd worden van de huidige situatie én de doelstellingen. Een beheercategorie kan aansluiten op meerdere SNL doelstellingen. Vertaling in concrete uitvoering vindt plaats in de maatregelenpakketten die in hoofdstuk 7 nader worden toegelicht.

Per type areaal kunnen meerdere of verschillende beheercategorieën voorkomen.

Er wordt onderscheid gemaakt in 9 verschillende beheercategorieën die als volgt worden gedefinieerd:

Akker grasland:

Kruidenrijke vegetatie die in stand gehouden wordt door de akker machinaal te bewerken.

Heide:

Schrale vegetatie. veelal in stand gehouden door landschapsbeheer middels schapenbegrazing.

Kruiden grasland:

Natuur met een open karakter bestaande uit veelal kruidenrijke vegetatie die grotendeels in stand gehouden door landschapsbeheer middels schapenbegrazing.

Landschappelijke beplanting:

Houtwal, houtsingel of struweelbeplanting in een veelal lijnvormige structuur in een sterke samenhang met het omliggende landschap en haar functionaliteiten. Bestaande uit bomen met houtachtige onderbegroeiing.

Loofbos:

Aangesloten houtopstand van meerjarige bomen en jonge onderbegroeiing bestaande uit overwegend loofbomen.

Naaldbos:

Aangesloten houtopstand van meerjarige bomen en jonge onderbegroeiing bestaande uit overwegend naaldbomen.

Ongelijkjarig gemengd loof / naaldbos:

Aangesloten houtopstand van meerjarige bomen en jonge onderbegroeiing bestaande uit een variatie van loof en naaldbomen van diverse leeftijden en soorten.

Poel:

Natuurlijk ontstane of gegraven laagtes, al dan niet met een historisch karakter, voor een specifieke doelsoort. Zodanig ingericht dat de omstandigheden geschikt zijn voor de voortplanting van diverse doelsoorten zoals kikkers, padden, salamanders en libellen.

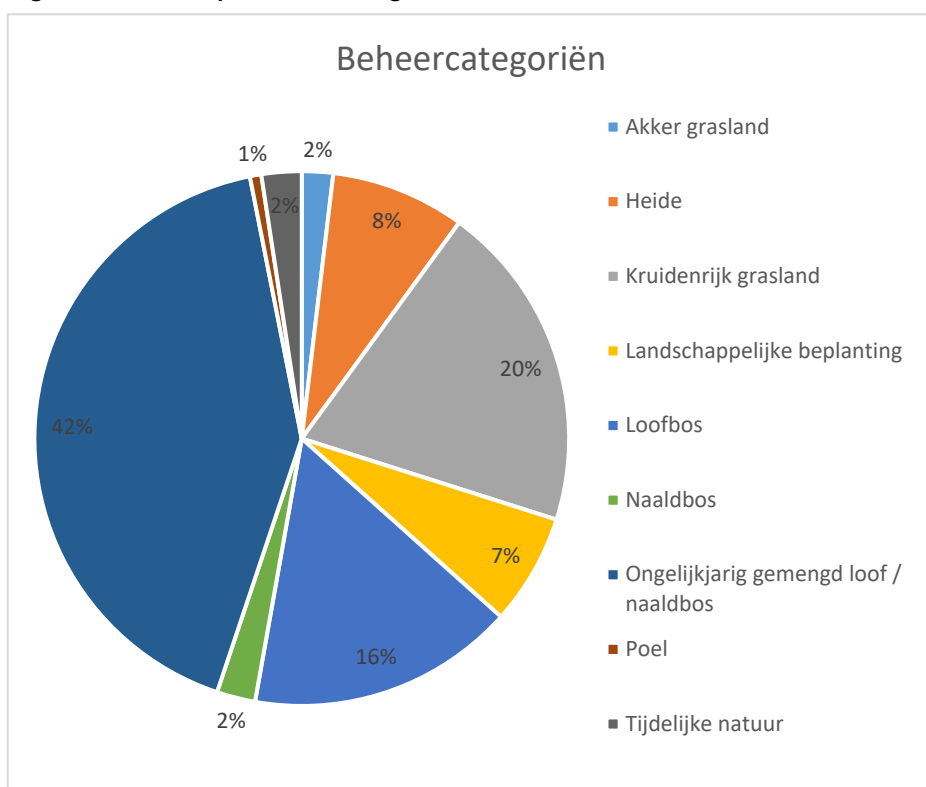
Tijdelijke natuur:

Tijdelijk, op een natuurlijke wijze ingerichte gebieden, veelal in stand gehouden door landschapsbeheer middels runder- of schapenbegrazing.

Tabel 4: Arealen per beheercategorie

Beheercategorieën	Som van ha	Percentage
Akker grasland	5,84	1,89%
Heide	25,10	8,13%
Kruidenrijk grasland	61,33	19,88%
Landschappelijke beplanting	20,70	6,71%
Loofbos	49,94	16,19%
Naaldbos	7,20	2,33%
Ongelijkjarig gemengd loof / naaldbos	128,82	41,75%
Poel	2,13	0,69%
Tijdelijke natuur	7,48	2,43%
Eindtotaal	308,55	100,00%

Figuur 2: Aandeel per beheercategorie

2.1.5 Overig areaal en voorzieningen

Naast arealen met bepaalde eigenschappen zijn er ook voorzieningen aanwezig in de bossen en natuurgebieden die bijdrage aan onze visie en doelstellingen, toegankelijkheid en het gebruik van de bos en natuurarealen.

Ecologische voorzieningen

Ecologische voorzieningen zijn er op gericht om met name als faunavoorziening te voorzien in optimale leefomstandigheden voor bepaalde doelsoorten. Daarmee hebben deze voorzieningen een onlosmakelijke koppeling met het bos en natuur areaal. Het is vooral van belang in een functioneel en structureel instandhoudingsbeheer van deze voorzieningen te voorzien.

Archeologische voorzieningen

De archeologische voorzieningen zorgen voor beleving en zorgen voor een cultuurhistorische waarde. Het beheer dient er op gericht te zijn dat het archeologische bodemarchief niet beschadigd raakt door gebruik en / of begroeiing. Begroeiing mag niet diep wortelen en mag de bodemstructuur niet verstoren. Bodemerosie dient voorkomen te worden. De grondwaterspiegel mag niet gewijzigd worden. In het geval van bodemwerkzaamheden dient een vergunning aangevraagd te worden bij het rijk (rijksmonumenten) of gemeente (gemeentelijke monumenten).

Meubilair

Dit kunnen banken en prullenbakken zijn maar bijvoorbeeld ook informatieborden en slagbomen. Beheer en onderhoud en budgetten is belegd binnen het beheerplan meubilair of wordt verzorgd vanuit andere beleidsmatige clusters. Meubilair dat een directe bijdrage leveren aan het beheer van bos en natuur areaal maken onderdeel uit van dit beheerplan.

Terrein afscheidende rasters en toebehoren.

Afrasteringen die een directe bijdrage leveren aan het beheer van bos en natuur areaal (zoals rasters en poorten rondom de begrazingsgebieden) maken onderdeel uit van dit beheerplan.

Andere rasters, zoals bijvoorbeeld ecologische dassenrasters, maken onderdeel uit van het areaal ecologische voorzieningen.

De zwartwild-kerende rasters maken ook geen onderdeel uit van dit beheerplan en worden beheerd door externe partijen.

Allen hebben direct of indirect raakvlak met het bos en natuur areaal en het beheer ervan.

2.2 Beheerkaarten

De beheerkaart is het uitgangspunt voor de diverse thematische kaartlagen en zijn allen digitaal vastgelegd en beschikbaar. De punt-, lijn-, en vlakobjecten hebben in beginsel een vergelijkbare geografische structuur en opbouw. De vlak eigenschappen worden op attribuut niveau verwerkt in een achterliggende dataset (de opstandslegger).

In 2022 heeft een herijking en digitalisering van deze dataset en kaartlagen plaatsgevonden en is er voor gekozen om het gegevensbeheer over te nemen van de Bosgroep en weer in eigen beheer te nemen om zo een concreet en zo actueel mogelijk gegevensbestand te verkrijgen.

Ontsluiting gaat vanaf 2023 in GBI World plaatsvinden en zal ook online ontsloten worden om in het operationele beheer te kunnen gebruiken. We proberen daarmee in te spelen op een multifunctioneler en meer digitaal gegevensbeheer.

Binnen de beschikbare informatie en kaarten is onderscheid te maken tussen basiskaarten en thema kaarten. De diverse kaartlagen worden in onderstaande passage omschreven.

2.2.1. Omgevingsbeheer: Basiskaartlagen

De basisbeheerkaarten geven de basisinformatie weer voor de bos- en natuur arealen.

Gebiedskaart:

Hierin zijn de verschillende deelgebieden zoals in paragraaf 2.1.1. uiteengezet opgenomen.

Typekaart:

Hierin zijn de 3 verschillende type areaal weergegeven zoals in paragraaf 2.1.2. uiteengezet.

Natuurbeheertypekaart

Het (geambieerde) natuurbeheertype wordt op afdelingsniveau vastgelegd. Hierbij wordt de provinciale systematiek aangehouden. De begrenzing binnen het natuurbeheerplan is aangeduid op twee kaarten, de beheertypenkaart en de ambitiekaart. Op de beheertypenkaart staat de actuele natuursituatie voor het (agrarisch) natuurbeheer. Op de ambitiekaart staat de

ambitie van de provincies voor de (agrarische) natuur. Subsidie is alleen mogelijk voor de beheertypen van de Index Natuur en Landschap die in het Natuurbeheerplan zijn begrensd en vastgesteld.

SNL beheerkaart

Hierin zijn vakken en afdelingen weergegeven, waarop een SNL doelstelling is vastgesteld en waarop subsidie verkregen wordt zoals in paragraaf 2.1.3. uiteengezet.

Beheerkaart

Hierin zijn beheercategorieën weergegeven zoals in paragraaf 2.1.4. uiteengezet.

2.2.1 Thematische kaarten

De thematische kaartlagen zijn allen gebaseerd op één of meer kenmerken welke zijn opgenomen in de beheerkaart of geven een specifieke eigenschap van een bepaald type of categorie weer. Meestal aansluitend op een bepaalde specifieke maatregel of thema.

Maatregelenkaart

Vertaling van de beheercategorieën vindt plaats in maatregelenpakketten. Deze geven informatie over de grofmazige beheeracties. In deze kaartlaag zijn de maatregelenpakketten die van toepassing zijn op de diverse vakken weergegeven en vormen de basis voor diverse opdrachtverstrekkingen. Dit geeft een grofmazig beeld van de type werkzaamheden die in de gebieden plaats vinden om invulling te geven aan de beheerrichtlijnen.

Soortensamenstellingskaart

Variatie in het areaal wordt mede bepaald door de soortensamenstelling van de bosarealen. De soortensamenstelling en hoofdboomsoorten zijn in 2022 opnieuw bepaald en worden in deze themakaart weergegeven.

Archeologische monumentenkaart

In het landelijk gebied zijn veel archeologische- en oorlogsmonumenten aanwezig. Geschiedenis is onlosmakelijk verbonden met het bos en natuurareaal en het de recreatieve waarde ervan. De archeologische monumenten zijn opgenomen in het digitale gegevensbeheersysteem en zijn op afdelingsniveau opgenomen en gerelateerd aan de diverse vakken uit de beheerkaart.

3 Specifiek beleid en wetgeving

Bij de voorbereiding en uitvoering van het beheer wordt rekening gehouden met certificeringen, relevante wet- en regelgeving en vigerend beleid. In onderstaande afbeelding is overzichtelijk weergegeven welk wetgeving, beleid en certificering betrekking heeft op het beheer.

Figuur 3: Gerelateerd wetgeving en beleid

3.1 Wet- en regelgeving

In de volgende paragraaf worden bovengenoemde wetten en beleidsstukken uiteen gezet en wordt aangegeven op welke manier zij van invloed zijn op dit beheerplan.

Wet natuurbescherming:

De Wet natuurbescherming is een samenvoeging van:

- Natuurbeschermingswet 1998;
- Flora en faunawet;
- Boswet.

In de Wet natuurbescherming is de bescherming van gebieden, zijnde Natura 2000 gebieden geregeld. De bescherming van plant- en diersoorten is hierin vastgelegd en de bescherming van bossen. Bij de voorbereiding en uitvoering van beheermaatregelen is het van belang om rekening te houden met wettelijk beschermde flora- en fauna en archeologische monumenten.

Binnen de wet bestaat de mogelijkheid om met Gedragscodes te werken. Wanneer volgens een (goedgekeurde) gedragscode gewerkt wordt, dan wordt voldaan aan de zorgplicht. Het is hiermee

niet nodig om voor activiteiten die binnen de Gedragscode vallen telkens een individuele ontheffingen/vergunningen aan te vragen bij de Provincie. Binnen de gemeente Roermond wordt met goedgekeurde gedragscodes gewerkt in het operationele beheer. Voor de gemeentelijke bos en natuurterreinen betreft dit de gedragscode natuurbeheer.

Omgevingsverordening 2014 / 2021:

In de omgevingsverordening staan de regels van de provincie hoe om te gaan met arealen die vallen binnen de begrenzing van de provincie.

In de wet natuurbescherming heeft de Provincie de verantwoordelijkheid over nagenoeg alle groene taken en regelgeving. Om die verantwoordelijkheid goed te kunnen uitvoeren is de Omgevingsverordening Limburg 2014 op de onderdelen bossen, faunabeheer, tegemoetkoming bij faunaschade, soortenbescherming en Natura 2000 opgenomen in hoofdstuk 3 van de Omgevingsverordening 2014.

Met ingang van de omgevingswet zal de omgevingsverordening van 2021 in werking treden.

Zorgplicht en aansprakelijkheid (burgerlijk wetboek):

Met name risicomanagement en zorgplicht t.a.v. de openstelling en recreatieve waarde is van toepassing op de gemeentelijke bos en natuurterreinen. Het areaal dient te allen tijden schoon, heel en veilig te zijn en als behorende instantie ben je vanuit de zorgplicht ervoor verantwoordelijk om alles in het werk te stellen om hierin te voorzien en de veiligheid te borgen.

Visual Tree Assessment (VTA) is daarbij ten aanzien van veiligheid het voornaamste middel om in deze zorgplicht te voldoen. De gemeente heeft als beheerder en eigenaar een wettelijke zorgplicht met als doel een veilig en vitaal bomenbestand. De VTA boomcontrole is een landelijk (juridisch) geaccepteerde vorm van boomcontroles. De doelstelling is vitaliteit en veiligheid van bomen in beeld te brengen, vast te leggen en te waarborgen. Belangrijk is regelmatig te controleren en te registreren en op basis van de bevindingen maatregelen te nemen. Op deze wijze blijven bomen veilig en vitaal en worden schades en aansprakelijkheidstellingen zo veel mogelijk voorkomen.

Uitgangspunt bij de VTA in onze bossen is een driejaarlijkse VTA op de geselecteerde randen en lanen die direct grenzen aan recreatieve paden en intensief gebruikte arealen. Uitgangspunt daarbij is de handleiding van het VBNE.

In 2023 worden de te controleren gebieden gedigitaliseerd en worden de monitoringsgegevens per ronde verwerkt in een digitale kaartlaag zodat informatie ook digitaal kan worden verwerkt.

Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden:

Een ieder is verplicht op zorgvuldige wijze om te gaan met gewasbeschermingsmiddelen, biociden, de daarbij behorende werkzame stoffen. Die zorgvuldigheid houdt in ieder geval in, dat een ieder, die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten gevaar ontstaat of kan ontstaan voor een mens, voor een dier of voor planten waarvan de instandhouding gewenst is, voor planten die aan anderen toebehoren, voor de bodem of voor het water, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, tenzij dat in alle redelijkheid niet van hem kan worden gevergd. Vanuit zorgplicht zijn behorende instanties verantwoordelijk om in ieder geval alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hen kunnen worden verwacht nadelige gevolgen te voorkomen of te beperken.

Binnen het gestelde verbod zijn diverse uitzonderingen gesteld. Veelal plantsoorten die anders niet of zeer moeilijk te bestrijden zijn. Zoals Japanse duizendknoop, Hemelboom, Reuzenberenklauw, Kweek en Amerikaanse vogelkers.

Belangrijkste uitgangspunt in het gebruik van al dan niet toegestane middelen is de door Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (CTGB) uitgegeven toelatingslijst.

Voor onkruidbeheer gebruikt de gemeente zeer beperkt, en enkel in uitzonderlijke gevallen, gewasbeschermingsmiddelen. Enkel als daar, in het belang van de natuurontwikkeling zwaarwegende argumenten voor zijn en bijvoorbeeld regulier (rooi)werk niet tot het gewenste resultaat leidt. Uitzonderingen zijn hardnekkige onkruiden die zeer moeilijk handmatig of machinaal blijvend te verwijderen zijn.

EU-Houtverordening:

Een onderdeel van het gemeentelijk bosbeheer is het, op basis van selectieve uitkap en dunning, uitzagen/ kappen van hout. De gemeente Roermond exploiteert dit hout zelf. Om te voorkomen dat er illegaal gekapt hout op de markt gebracht wordt, dient de gemeente te voldoen aan de eisen uit de Europese houtverordening.

Deze verordening borgt dat de herkomst van de aangeboden producten in beeld is en legaal is. Door te werken met gerenommeerde bosexploitatiebedrijven wordt hierin voorzien. De gemeente Roermond verkoopt het hout dat wordt verkregen uit de bossen aan deze bedrijven. Zij brengen het hout vervolgens op de markt. Op basis van een houtverkoopcontract met de betreffende partij en een registratie op basis van uitlossingsformulieren wordt voorzien in de gestelde eisen.

Erfgoedwet en erfgoedverordening:

De archeologische monumenten zijn beschermd op basis van de Erfgoedwet (archeologische rijksmonumenten), dan wel op basis van de Erfgoedverordening 2018 van de gemeente.

De controle op de aanwezigheid van archeologische monumenten vindt plaats op afdelingsniveau. In het geval er één of meer archeologische monumenten worden aangetroffen dan wordt het monumentnummer en de controledatum opgeslagen in de attributgegevens van het object.

In het operationeel beheer wordt hier rekening mee gehouden.

3.2 Beleid

In het bos- en natuurbeheer is met name provinciaal beleid kaderstellend. Daarnaast zijn er gemeentelijke beleidsplannen of visies waarmee rekening gehouden dient te worden.

3.2.1. Provinciaal beleid

Sinds 2014 is de provincie verantwoordelijk voor vrijwel het gehele natuur- en landschapsbeleid. De provincie is met name, conform het Decentralisatieakkoord Natuur, verantwoordelijk voor het voldoen aan de Europese natuurrichtlijnen en de Europese Landschapsconventie (verdrag van Florence) voor zover de door het Rijk verstrekte budgetten dat mogelijk maken.

Een en ander is vertaald in provinciaal beleid en regelgeving. De belangrijkste kaders worden gesteld in het Natuurprogramma 2023-2030, Limburgse aanpak bossen en het Programma Landschap.

Alle programma's hanteren de 4 B's: Behoud, bevorderen, beheer en beleving. Centraal in het provinciaal natuurbeleid staat het behoud en de versterking van de biodiversiteit binnen een natuur inclusieve samenleving.

Natuurprogramma 2023-2030:

Binnen het natuurprogramma wordt ingezet op een robuuste natuur, Limburg natuur inclusief en Limburgers voor groen.

Limburgse aanpak Bossen

Binnen de Limburgse aanpak Bossen wordt ingezet op een gezond, toekomstbestendig en groter bosareaal, dat een aantal belangrijke maatschappelijke functies naar behoren kan vervullen.

Programma landschap

Het Programma Landschap past de hierboven genoemde 4 B's toe op het Limburgse landschap.

Provinciale Omgevingsvisie(POVI)

Op 25 oktober 2021 is de Provinciale omgevingsvisie vastgesteld (POVI). De POVI is vanaf dat moment het overkoepelende beleidsmatige uitgangspunt gaan vormen. Het vervangt daarmee onder andere de POL2014.

De POVI vormt de lange termijn visie van Limburg. Hierin zijn drie hoofdpogingen geformuleerd:

- Een aantrekkelijk, sociale, gezonde en veilige leefomgeving;
 - In stedelijk c.q. bebouwd gebied;
 - In landelijk gebied;
- Een toekomstbestendige, innovatieve en duurzame economie (inclusief landbouwtransitie);
- Klimaatadaptatie en energietransitie.

3.2.2. Gemeentelijk beleid

Naast kaderstellend provinciaal beleid zijn er diverse visies en beleidsstukken die aanhaken op het natuurbeheer en vragen om een inpassing.

Structuurvisie kwaliteitsbijdrage

De structuurvisie kwaliteitsbijdrage geldt voor rode ontwikkelingen buiten de bebouwingscontouren. Compensatie is daarbij vereist. Dit kan de initiatiefnemer zelf doen of middels een financiële bijdrage. De compensatiegelden die hierbij worden ingezet op kwaliteitsbijdrages. Deze acties en middelen maken geen onderdeel uit van dit beheerplan maar kunnen in een extra kwaliteitsbijdrage in het te beheren areaal vormen.

Duurzaamheidsvisie

In het beheer wordt zo veel als mogelijk aangesloten op de duurzaamheidsgedachte die in de duurzaamheidsvisie voor Roermond is vastgelegd. Via het beheerplan bos en natuur wordt ingezet op versterking van de natuur en het groen in de zin van verbetering van de kwalitatieve aspecten en, waar mogelijk, uitbreiding van areaal. Daarnaast is de natuur en het groen toegankelijk voor onze inwoners en is het streven om samen met onze inwoners een "bruikbare groene buitenruimte" te creëren (denk daarbij ook aan voedselbossen, circulaire en eetbare groene ruimte).

Groenvisie

De groenvisie zegt met name iets over het stedelijk gebied en is daarmee niet heel relevant voor operationeel beheer. Echter worden hier wel het Roerdal, Swalmdal en Maasnielderbeek genoemd als belangrijke groene structuren die beschermd moeten worden. Deze groenstructuren staan ook in sterke verbinding met het bos en natuurareaal.

Gemeentelijk omgevingsvisie

De nieuwe omgevingsvisie omvat de gemeentelijke lange termijn visie en ambities.

Hierin wordt ook aandacht besteed aan het buitengebied.

Op 1 januari 2024 treedt (naar verwachting) de Omgevingswet in werking. Het is dan voor de gemeente ook verplicht om een omgevingsvisie op te stellen voor het hele grondgebied. De gemeente Roermond is daar mee bezig en in juni 2022 heeft de ontwerp omgevingsvisie ter inzage gelegen.

Bij opstellen van dit beheerplan wordt de omgevingsvisie Roermond gereed gemaakt voor behandeling door de gemeenteraad. De onderhoud- en beheerplannen dragen bij aan de doelen uit de gemeentelijke omgevingsvisie. In de omgevingsvisie zijn enkele kernopgaven benoemd. De beheerplannen voor bos- en natuurbeheer dragen met name bij aan de volgende kernopgaven:

- Kernopgave 4: De gezonde en veilige stad
- Kernopgave 7: De duurzame stad; klimaat en duurzaamheid
- Kernopgave 8: De schoonheid van stad en ommeland

In het verlengde van de duurzaamheidsvisie, groenvisie en omgevingsvisie is klimaatadaptatie een belangrijk onderwerp dat terugkomt in diverse visievormende beleidsdocumenten. De 3 hoofdthema's voor klimaatadaptatie zijn droogte, wateroverlast en hitte. Voor de eerste twee is het beleid vastgelegd in het GRP en het Waterketenplan.

Ecologische structuurkaart

Deze kaart betreft een momentopname en is in principe enkel beeldvormend en geeft geen vastgestelde (beleids-)kaders. De kaart stelt geen kaders ten aanzien beheermaatregelen voor het bos- en natuurbeheer.

Dassenbeleidsplan

In het Dassenbeleidsplan heeft de gemeente zich uitgesproken over het feit dat het de populatie aan dassen in stand wil houden. Dit kan van invloed zijn op het te beheren bos- en natuurareaal.

Kap en compensatieregeling

In principe is de wet natuurbescherming leidend in de kap- en compensatieregelingen. De gemeentelijke kap- en compensatieregeling kan aanvullende kaders stellen.

3.3 Certificering

Naast beleidsstukken die kaderstellend zijn voor het beheer zijn er binnen het bos- en natuurbeheer enkele certificeringen die kaders stellen voor het beheer.

FSC Certificering

De bossen van de Gemeente Roermond zijn FSC®-gecertificeerd via het groepscertificaat van de Unie van Bosgroepen. Met name in de kap en exploitatie wordt hiermee rekening gehouden.

Bij deelname aan de FSC® valt in principe het volledige areaal aan bosbezittingen onder de certificering met een beperkte keuzevrijheid; grotere aaneengesloten stukken bos met een productiedoelstelling moeten als geheel opgenomen worden. Terreinen anders dan bos, zoals natuurterreinen en landschapselementen, kunnen buiten de FSC® gelaten worden. Omwille van duidelijkheid wordt op afdelingsniveau vastgelegd of deze onder de FSC®-certificering valt.

SNL subsidiestelsel (Natuurbeheerplan)

De provincie Limburg wil de natuurwaarden in haar gebieden graag behouden en verder ontwikkelen. Het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL) geeft de voorwaarden aan om in de provinciaal vastgestelde doelen te voorzien. Provincies geven met dit stelsel subsidie voor het behoud en de ontwikkeling van (agrarische) natuurgebieden en landschappen. Het maakt daarin onderscheid tussen ambitietype en beheertype.

Ambitietypen: In het Natuurbeheerplan zijn de ambities t.a.v. nieuw aan te leggen of verder te ontwikkelen natuur vastgelegd. Waar mogelijk wordt bij de uitvoering van het reguliere beheer rekening gehouden met de uitgesproken ambitie en voorkomende aandachtsoorten. Voor de realisatie hiervan stelt de Provincie, in aanvulling op de budgetten voor regulier beheer,

subsidies beschikbaar. De ontwikkeling van nieuwe natuur valt in principe buiten de reikwijdte van dit beheerplan.

Beheertypen: De uitvoering van het beheer is voor zover mogelijk gebaseerd op de beheertypenkaart van de Provincie Limburg. In de SNL beheerkaart in bijlage 6b zijn de beheertypen op afdelingsniveau opgenomen. Het instandhoudingsbeheer is gebaseerd op de beheerrichtlijnen zoals die door Bosgroep Nederland, in opdracht van de provincie, zijn opgesteld om richting te geven aan het beheer.

Wanneer voldaan wordt aan de doelstellingen, dan wordt subsidie verstrekt. In de opstandslegger is op vakniveau aangegeven welke doelstellingen zijn vastgesteld. Voor een beschrijving van de regio en de gewenste ontwikkelingsrichting wordt naar de stimuleringsplannen Midden Limburg Oost en West verwezen.

Bosgroep Nederland is één van de gecertificeerde partijen voor het aanvragen van SNL-beheersubsidies. Als lid van deze corporatie voorzien zij in de beschikking en doorvertaling van dit SNL subsidiestelsel richting haar leden en vormt dit een van de belangrijkste taken binnen de beheersovereenkomst tussen gemeente Roermond en de Bosgroep.

Monitoring van de SNL doelstellingen, audit en sturing hierin wordt ook door de Bosgroep verzorgd voor haar leden.

4 Toekomstvisie

4.1 Visie

De Gemeente Roermond heeft voor haar bossen, natuurterreinen en landschapselementen voor de periode 2017-2026 een visie en heldere doelen vastgesteld. Deze zijn in 2023 herijkt.

4.1.1. Visie en doelen

Dit vertaald zich in de volgende visie van dit beheerplan:

Vertaling van deze visie wordt als volgt concreter per terreintype omschreven.

Natuur:

‘Het beheer van de bos- en natuurterreinen is gericht op het versterken van de recreatieve aantrekkingskracht, door de huidige natuurwaarden te versterken en te ontwikkelen, biodiversiteit te verhogen en cultuurhistorische waarden beleefbaar te maken. Hierbij wordt rekening gehouden met de klimatologische ontwikkelingen en streven wij naar een klimaatbestendig en duurzaam areaal. Houtproductie is geen doel op zichzelf, maar staat ten dienste van de hierboven genoemde doelen.’

Binnen de natuurterreinen streven wij naar het behalen van de SNL doelstellingen en sturen we met name op diversiteit in doelsoorten. Daarbij zetten we, wanneer mogelijk, extra stappen voor het verhogen van de biodiversiteit van onze natuurgebieden. Dit doen wij bijvoorbeeld door het benutten van (provinciale) subsidies.

Bossen:

Binnen de bossen wordt gestreefd naar een klimaatbestendig, ongelijkjarig loof- en naaldbos. Het streven is om toe te werken naar een groter percentage loofhout in onze bossen. Het naaldbos is noodzakelijk als economische drager van het bos. Wanneer naar 100% loofhout gestreefd zou worden, dan zou dit betekenen dat oude, gezonde dennen (tussen 60 en 90 jaar) hiervoor gekapt zouden moeten worden. Dit achten wij niet wenselijk.

Landschapselementen:

Ten aanzien van de landschapselementen streven wij naar structuren en elementen die passen in de omgeving. Aangezien landschapselementen zich vaak in een omgeving bevinden waar meerdere belangen spelen wordt hier rekening mee gehouden en is het functionele aspect hierin, naast de natuur- en gebiedseigen waarde, van belang. Zo wordt bijvoorbeeld rekening gehouden met het agrarische belang, recreatieve functionaliteit en het natuurbelang.

4.2 **Speerpunten**

Om richting en structuur te geven aan het proces en het uiteindelijke beheer, wordt de beheervisie nader geconcretiseerd aan de hand van een drietal speerpunten (in willekeurige volgorde):

Deze speerpunten vormen de belangrijkste kaders en uitgangspunten in de afwegingen die in het beheer gemaakt dienen te worden. De belangrijkste uitgangspunten binnen deze thema's worden onderstaand uiteen gezet.

Binnen het bos- en natuurbeheer en daarmee samenhangende beheermaatregelen wordt continu gezocht naar een balans ten aanzien van deze drie thema's om te komen tot een toegankelijk en beleefbaar areaal met hoge natuurwaarde en die wendbaar en weerbaar is richting de toekomst.

Natuurwaarde:

Een gevarieerd en aantrekkelijk bos- en natuur areaal wordt grotendeels bepaald door de natuurwaarde van het bos. De mate van natuurwaarde heeft daarmee een duidelijke samenhang met de recreatieve waarde van de arealen.

De SNL doestellingen vormen zoals eerder benoemd het belangrijkste kader hierin. Door binnen de diverse beheermaatregelen continu te monitoren en te sturen streven we naar een maximale natuurwaarde zonder daarbij de functionele- en veiligheidsaspecten uit het oog te verliezen.

Op sommige plekken krijgt optimalisatie van natuur de volledige aandacht en/of mag de natuur zijn gang gaan. Op andere plekken wordt naar een juiste combinatie van natuurwaarde en recreatiewaarde gezocht.

Recreatie en beleving:

De bossen en natuurgebieden in Roermond zijn open gesteld en voor eenieder toegankelijk. Er lopen diverse soorten routes doorheen en er wordt voorzien in thematische informatievoorziening.

Middels onze beheermaatregelen proberen we enerzijds de recreatieve meerwaarde en beleving te borgen en zorgen we anderzijds voor een toegankelijk en veilig areaal zodat optimalisatie van de natuurwaarde én de beleefbaarheid en toegankelijkheid van deze waarde hand in hand kunnen gaan. We focussen ons op een aantrekkelijk, schoon, veilig en bovenal gevarieerd bos en natuur areaal.

Duurzaam, vitaal en klimaatbestendig bos- en natuur(beheer):

Bos- en natuurontwikkeling is een continu proces en heeft een onomstotelijke samenhang met, en wordt mede bepaald door, de klimatologische ontwikkelingen.

De laatste jaren is gebleken dat het beheer van het bos- en natuur areaal en de daarmee samenhangende acties niet altijd voorspelbaar en/of planbaar zijn. Stormen of droogte kunnen plotseling voor een andere koers van beheer zorgen dan vooraf gepland. De gemeente Roermond is van mening dat het in het bos- en natuurbeheer ook goed is om enigszins volgend

te zijn op de ontwikkelingen die plaatsvinden in de natuur en de klimatologische, vooraf niet te voorspellen, invloeden.

Om toch enigszins te kunnen sturen op beheer en budgetten wordt binnen de diverse beheermaatregelen zoveel als mogelijk geanticipeerd op deze invloeden. Een gevarieerd bos- (en natuur) areaal is daarbij het belangrijkste uitgangspunt om de bos en natuurterreinen wendbaar en weerbaar te maken tegen de invloeden van moeder natuur.

4.3 Doelen

De Gemeente Roermond heeft ervoor gekozen haar beheer thematisch in te vullen. Hierbij is gekozen om de doelen en doelstellingen aan te laten sluiten op de eerder genoemde speerpunten: Natuurwaarde, recreatie en beleving en Duurzaam, vitaal en klimaatbestendig bos- en natuur(beheer).

Bij de uitvoering van het beheer in de Gemeente Roermond kunnen de speerpunten zoals weergegeven in de onderstaande tabel nader worden geconcretiseerd in operationele doelstellingen die in het dagelijks operationele beheer uitgangspunt en kaderstellend kunnen zijn

In onderstaand overzicht staan de belangrijkste doelstellingen per speerpunt aangegeven. Vertaling hiervan vindt plaats in de werkzaamheden en projecten van het jaarlijkse werkplan.

Figuur 4: operationele doelen

Doelen		
A. Natuurwaarde	1. Flora	De ontwikkeling van korte vegetaties is in belangrijke mate afhankelijk van de groeiplaats. De aanwezige korte vegetaties worden beheerd overeenkomstig het betreffende beheertype met het oog op behoud en waar mogelijk ontwikkeling van aanwezige potenties.
	2. Fauna	Het beheer is gericht op een positieve ontwikkeling van de in Gemeente Roermond voorkomende fauna. Hierbij wordt rekening gehouden met de doelsoorten die bij de beheertypen benoemd worden en de soorten die voor Roermond uniek zijn.
	3. Bossen	Bestaand areaal wordt zo veel mogelijk (duurzaam) in stand gehouden met inachtneming dat andere beheervormen wenselijk kunnen zijn. Aanleg structuurrijke bosranden op overgangen Op overgangen naar open agrarisch landschap worden op plekken die daartoe aanleiding geven structuurrijke en gevarieerde bosranden gecreëerd. Aanleg geschied alleen wanneer de bosranden middels natuurlijk successie kunnen ontstaan.
	4. Natuurterreinen	Bestaand areaal wordt zo veel mogelijk (duurzaam) in stand gehouden op basis van de SNL doeltype. Nadruk op aandachtsoorten: Bij de voorbereiding vindt een screening op aandachtsoorten plaats (zie bijlage 2 bij deze beheervisie). Waar mogelijk worden maatregelen ten faveure van de aandachtsoorten uitgevoerd.
B. Recreatie en beleving	1. Veiligheid	Er wordt gestreefd naar een veilige situatie voor bezoekers van de terreinen in eigendom van de Gemeente Roermond.

	2. Beleefbaarheid	Het beheer is erop gericht de bossen en natuurterreinen, inclusief bijbehorende cultuurhistorie, op een voor bezoekers veilige manier 'beleefbaar' te maken.
	3. Toegankelijkheid	Het areaal moet ten allen tijden veilig toegankelijk zijn.
	4. Historische kernidentiteit	Het is belangrijk de onderlinge relaties tussen de cultuurhistorische objecten te benadrukken. Evenals de historische en landschappelijke processen door de tijd heen.
	5. Gebiedsgerichte benadering	Het eigendom kent een grote differentiatie. Op plekken die daartoe aanleiding geven worden deze kenmerken benadrukt.
C. Duurzaam, vitaal en klimaatbestendig bos en natuur (beheer)	1. Duurzaamheid	Streven naar een situatie die in zowel praktische als economische zin duurzaam te handhaven is waarbij het beheer gestoeld is op de principes voor duurzaam bosbeheer van het FSC®.
	2. Integrale benadering	Het beheer van de bossen en natuurterreinen wordt integraal en planmatig benaderd, aansluitend op de klimatologische ontwikkelingen.
	3. Uniform beheer	Het beheer wordt zoveel mogelijk geüniformeerd waarbij karakteristieke elementen, en ontwikkelingen in het areaal niet uit het oog verloren worden.
	4. Social return	Bij de uitvoering van maatregelen in het kader van de beheerovereenkomst wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van lokale en regionale organisaties en bedrijven uit het sociaal-maatschappelijke veld.
	5. Klimaatbestendigheid	Het bos wordt op een dusdanige manier ingericht en beheert dat het klimaatbestendig en veerkrachtig en weerbaar is richting toekomstige klimatologische ontwikkelingen.
	6. Verjonging	De focus van de bosverjonging op de omvorming van voormalige productieopstanden met vnl. exotische naaldbhoutsoorten naar meer natuurlijke bosvormen passend bij de groeiplaats en het geambieerde beheertype.

5 Kwaliteit

De visuele – en de technische kwaliteit van arealen en voorzieningen is onlosmakelijk met elkaar verbonden. Hiertussen is een sterke verwevenheid.

In de gemeentelijk bos- en natuurterreinen is de visuele kwaliteit met name bepalend in de aantrekkelijkheid van het areaal en is de technische kwaliteit met name bepalend in de veiligheid en beleefbaarheid en gebruiksvriendelijkheid van het areaal.

5.1 Visueel

De visuele kwaliteit van bos en natuurareaal heeft voornamelijk betrekking op de thema's beleving en natuurwaarde. Het zegt iets over hoe de burger de natuur in Roermond ervaart.

De visuele kwaliteit en het streven naar die kwaliteit wordt in Roermond bepaald op 3 niveaus: type areaal, de natuurdoeltype en de kwaliteit ten aanzien van de belangrijkste speerpunten. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt in kwaliteitsniveaus zoals die bijvoorbeeld in het beheerplan groen en bomen wordt gehanteerd.

5.1.1. Type areaal

Kwaliteiten gedefinieerd worden voor de drie type areaal.

Bossen

We streven naar een ongelijkjarig, gemengd loof- naaldbos (OGLN). Uiteindelijk streven we naar 80% gemengd bos met een verhouding van 70% loofhout en 30% naaldbos. De overige 20% van ons bosareaal mag bestaan uit 100% (beekbegeleidend) loofbos.

Hierbij worden zo veel als mogelijk rijk strooisel soorten toegepast. Bossen met een groot percentage naaldbos hebben slechte bodemomstandigheden. Naalden zijn slecht afbreekbaar, waardoor de bodemvruchtbaarheid vaak slecht is. Rijk strooisel soorten hebben goed afbreekbaar bladstrooisel. Door rijk strooisel soorten toe te passen in de bossen neemt de bodemvruchtbaarheid toe. Hier profiteren de bossen van en zorgt voor kwalitatieve bossen. Aan de buitenrand van de bossen wordt steeds meer aandacht besteed aan het aanleggen van een struweelzone door middel van het ontwikkelen van een bosrand. Dit is een waardevolle toevoeging aan het ecosysteem. Deze overgangszones herbergen vaak een hoge biodiversiteit.

In Nederland is maar weinig oud bos en bos in verval aanwezig. De bossen van Nederland bestaan vooral uit jong bos en bos van middelbare leeftijd. In oude bossen bevinden zich andere plant- en diersoorten dan in jongere bossen. In onze bossen, en het beheer ervan, laten we ons hierin vooral leiden door de natuur. Bomen sterven door droogte, letterzetter of dennenscheerder. Wanneer bomen sterven, dan wordt bekeken of het dood hout kan blijven staan/liggen.

Daarnaast is een ongelijkjarig en divers bos aantrekkelijker om in te recreëren, heeft het een positieve ecologische bijdrage én is klimaatbestendig en weerbaar.

Natuur:

Een divers natuurareaal dat met name bestaat uit een kruidenrijke vegetatie waarin verbossing geen kans krijgt heeft een positieve bijdrage op de natuurwaarde en recreatieve waarde van het bos en natuur areaal in Roermond. Een diversiteit aan arealen zorgt er daarnaast voor dat

habitatten zijn voor alle gewenste doelsoorten. Kwaliteit zit hem in deze terreinen dus met name in een diversiteit van type begroeiing en terreineigenschappen.

Dit biedt variëteit in de landschapstype in Roermond en is daardoor ook aantrekkelijker om in te recreëren.

Landschapselementen

Landschapselementen in de vorm van houtwallen, houtsingels en struweelbosjes vormen een kenmerkende structuur in de overgangsgebieden tussen het stedelijk gebied en het bos- en natuurareaal in het buitengebied. De kwaliteit uit zich met name in duidelijke kenmerkende elementen behorende bij het omliggende landschap die structuur en begeleiding aan de omgeving geven. Daarnaast is een veilig en vitaal landschapselement, direct grenzend aan een functionele openbare ruimte van belang voor de beleving en om een veilige openbare ruimte te borgen.

Landschapselementen in de vorm van poelen kenmerken zich door kwalitatieve habitatten voor diverse doelsoorten. De inrichting en het beheer is dan ook gericht op optimale situatie voor een bepaalde doelsoort. Het geeft daarnaast variatie aan het landschap.

In sommige gevallen dient een landschapselement in de vorm van een poel of waterberging ook een functioneel belang door een waterhuishoudende functie. In dat geval zit kwaliteit in openheid, volume en bereikbaarheid van de poel.

5.1.2. Natuurdoeltype

Kwaliteit uit zich ook in de doestellingen ten aanzien van de provinciale SNL natuurdoeltype. De kwaliteitsomschrijving per natuurdoeltype is terug te vinden op www.bij12.nl. De belangrijkste uitgangspunten en kaders in het beheer zijn omschreven in de Ambitietype en de SNL doeltype.

5.2 Technisch

De technische kwaliteit van bos en natuur heeft voornamelijk betrekking op de thema's functioneel, vitaal en veilig. Structureel instandhoudingsbeheer is daarbij essentieel

5.2.1. Vitaal areaal

Een vitaal bos is cruciaal om het bos duurzaam in stand te houden, de recreatieve en ecologische waarde te behouden en het bos veerkrachtig en weerbaar te maken. Een vitaal bos uit zich in een soortendivers bos met verschillende leeftijden en een juiste mix van loof en naalddoorten. De beheermaatregelen en daarin te maken keuzes zijn hierin bepalend. Verjonging en omvorming is daarbij van groot belang. Vitaliteit wordt mede bepaald door een juiste soortensamenstelling en leeftijdsopbouw. Dit heeft met name betrekking op de bosarealen.

Soortensamenstelling

Kwaliteit in soortensamenstelling uit zich in een juiste balans tussen loof en naalddhout. Op relatief korte termijn streven we daarbij naar een verhouding van 60% loofhout en 40% naalddhout per vak binnen ons areaal. Op lange termijn streven we naar een verdeling van 70% loofhout en 30% naalddhout.

Soorten

Bij het aandeel loof wordt zo veel mogelijk gewerkt met rijk strooisel soorten in de vorm van haagbeuk, winterlinde, esdoorn, boswilg, ratelpopulier en andere rijk strooisel soorten, omdat het bladstrooisel van deze soorten een gunstig effect heeft op de bosbodem. Hier profiteren ook de soorten van die geplant worden voor houtproductie.

Wanneer de aanplant van rijk strooisel soorten kansrijk is, dan krijgen deze soorten voorrang vanwege het positief effect van de soorten op de bosbodem. Hoe hoger het percentage rijk

strooiselsoorten, hoe hoger de kans op een kwaliteitsverbetering van de bodem. Dit maakt de bossen ook klimaatbestendiger.

Waar de bodem hiervoor niet geschikt is, kan gebruik gemaakt worden van natuurlijke verjonging van berk om de bodemkwaliteit te verbeteren. Dit vindt plaats op zeer arme groeiplaatsen.

Boomsoorten die zich normaal later in de successie in het bos vestigen zijn bijvoorbeeld zomer-/winterlinde, esdoorn, haagbeuk, eik en beuk. In het beheer wordt gestuurd op deze soorten middels selectieve uitkap en dunning.

Voor de biodiversiteit is het toepassen van autochtoon plantmateriaal een belangrijk aandachtspunt in de borging van kwaliteit.

Leeftijdssamenstelling

Het streven is om de ingezette omvorming naar een ongelijkjarig loof en naaldbos door te zetten om aan de bovengenoemde kwaliteiten te voldoen. Er wordt gestreefd naar een ongelijkjarig gemengd bosareaal binnen de vakken, afdelingen én subafdelingen.

Droog bos met productie wordt geleidelijk omgevormd naar dennen-, eiken- en beukenbos.

Oude, vitale dennenbomen worden niet opgeofferd om de omvorming naar loofbossen te versnellen, enkel vanuit veiligheidsoogpunt. Deze bomen geven juist een extra kwaliteit aan het bos. Hier krijgt kwaliteit in hout de voorkeur boven soorten- en leeftijdsrijkdom.

5.2.2. Veilig areaal

Voor de technische kwaliteit van bomen wordt daarnaast gebruik gemaakt van de normen en richtlijnen welke zijn opgenomen in de VTA (Visual Tree Assessment) boomcontrole systematiek. De leidraad die door de VBNE is opgesteld vormt daarbij het uitgangspunt.

Onverharde wegen en toegangspaden dienen te allen tijden toegankelijk en veilig te zijn.

5.2.3. Functioneel areaal en voorzieningen

Om bos en natuur areaal en haar (technische) voorzieningen vitaal en veilig in stand te houden zonder dat de functie verloren gaat is planmatig operationeel en kwalitatief (technisch) beheer essentieel. Daarmee wordt de basis voor de kwaliteit van het areaal gelegd. Dit kan op verschillende momenten en met verschillende acties. In hoofdstuk 7 (onderhoudsscenario's) wordt kwalitatief beheer binnen de maatregelenpakketten nader omschreven.

Binnen de bos en natuurarealen zijn daarnaast diverse voorzieningen aanwezig die een bijdrage leveren aan de vastgestelde speerpunten. Een deel daarvan heeft ook een beheersmatige- en financiële grondslag in dit beheerplan.

Slagbomen

Goed functionerende slagbomen vormen een belangrijk onderdeel in het afsluiten van kwetsbare natuur en het sturen van recreatie en toegankelijkheid van de bos- en natuurgebieden en dienen vooral functioneel, heel en veilig te zijn.

Terrein afscheidende rasters

Ten behoeve van bepaalde beheermaatregelen (met name binnen het begrazingsbeheer) worden terrein afscheidende rasters en poorten geplaatst. Goed functionerende rasters maken onderdeel uit van het beheer, houden ongewenste gasten buiten kwetsbare natuur en kunnen sturing geven aan het begrazingsbeheer.

Naast de functionele kwaliteit, is het ook van belang dat de rasters er netjes uit zien en niet begroeien met beplanting.

Daarnaast zijn er diverse voorzieningen die onderdeel uitmaken van de bos en natuurgebieden van Roermond en die op hun beurt ook een bijdrage leveren aan de speerpunten. Maar die geen (financieel) onderdeel uitmaken van dit beheerplan en daarmee samenhangende budgetten.

Meubilair

Kwaliteit in meubilair uit zich met name in de functionaliteit ervan. Banken en afvalbakken, picknicksets en ander meubilair dient met name functioneel en heel te zijn. Daarnaast dient het meubilair ook schoon te zijn. Het beheer en onderhoud van meubilair maakt geen onderdeel uit van het beheerplan bos- en natuurbeheer maar is ondergebracht in het beheerplan inrichtingselementen.

Informatievoorzieningen

Net als meubilair hebben informatieborden een belangrijke functionele kwaliteitseis. De borden dienen heel en leesbaar te zijn en op de juiste plek te staan. Ook hier geldt ook dat “schoon” een belangrijk ander item is. Informatievoorzieningen worden met name door het Routebureau Limburg én het cluster ontwikkel opgave (Toerisme en recreatie) beheerd en maken geen onderdeel uit van dit beheerplan.

Ecologische voorzieningen

Ecologische voorzieningen dienen voornamelijk functioneel en heel te zijn. De voorzieningen dienen structureel gemonitord te worden op functionaliteit ten aanzien van de doelsoorten. Structureel beheer is daarbij gewenst.

Cultuurhistorische voorzieningen

De kwaliteit van deze voorzieningen uit zich met name in het herkenbaar en beleefbaar maken van cultuurhistorie. Binnen het beheerplan bos- en natuurbeheer wordt enkel voorzien in het schoon en vrij houden van de bepaalde voorzieningen. Extra beheer vindt plaats door het cluster Ontwikkel Opgave (monumentenzorg en archeologie) .

Zwartwild-kerend rasters en roosters

Zwartwild-kerende rasters en roosters hebben enkel een functionele kwaliteitseis. Ze dienen enkel om de zwijnen uit onze land en akkerbouwgebieden én onze bos en natuurterreinen te houden. De rasters dienen functioneel en “heel” te zijn. In het onderhoud wordt in grote lijnen voorzien door de WBE in samenspraak met de LLTB en terrein beherende instanties. De gemeente Roermond voorziet hierin enkel in het schoonmaken van enkele zwartwild-kerende roosters door de gemeentelijke eigen dienst.

6 Huidige situatie

De huidige situatie kan beoordeeld worden op basis van de visuele en technische kwaliteit. We vormen ons daarbij een beeld van het areaal op basis van dezelfde thema's als in hoofdstuk 5 zijn benoemd.

Daarnaast zijn er mogelijk toekomstige onvoorziene omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de gewenste kwaliteit.

6.1 Huidige visuele kwaliteit

6.1.1. Type areaal

De huidige visuele kwaliteit ten aanzien van de type arealen kan als volgt gedefinieerd worden.

Bossen

Het huidige areaal bestaat vlak dekkend uit een oppervlakte van 20% loofhout, 5% naaldhout, en 75% ongelijkjarig loof en naaldhout. Het naaldhout bestaat met name uit kwaliteitshout wat om die reden bewust (vooralsnog) in stand gehouden wordt.

Bij het ongelijkjarig loof en naaldhout bestaat het oppervlak nu nog uit 70% naald en 30% loof. Hier bevindt zich dus de uitdaging om van 70% naald en 30% loof naar 60% loof en 40% naald te gaan.

De recreatieve waarde van de bossen is voldoende. Meer aandacht kan zijn voor de archeologische monumenten om het areaal een duidelijker verhaal te geven. Een goed onderhouden en bos en natuurareaal heeft daarbij ook een bewezen positief effect op het mentale en fysieke welbevinden van onze inwoners. De arealen in Roermond lenen zich daar bij uitstek voor. Naast de grotere bos- en natuurgebieden vervullen ook de kleine stadsbossen (onder andere het Ursulinebos en het Zuiderbosje) een belangrijke rol voor de recreatie in de gemeente Roermond.

Natuur

De natuurterreinen voldoen grotendeels aan de doelstellingen en zijn soortendivers. De terreinen worden goed ontsloten en zijn daarmee toegankelijk en beleefbaar. In enkele gebieden is het terugdringen van houtige opslag een opgave. Een aantal (streng) bedreigde soorten dreigen te verdwijnen, wanneer geen maatregelen getroffen worden. Binnen het natuurbeheer is, ten aanzien van natuurwaarde, stilstand in dit geval ook achteruitgang. Een aantal doelstellingen worden daarom al dan niet naar boven bijgesteld door extra maatregelen.

Puur minimaal instandhoudingsbeheer is daarom niet voldoende. Extra waarde kan behaald worden binnen het instandhoudingsbeheer van de diverse maatregelenpakketten voor nul-kwaliteit. Ook door middel van provinciale subsidies wordt gestuurd op aanvullende kleine kwaliteit verbeterende acties.

Landschapselementen

De landschapselementen vallen niet onder FSC. Een aantal vallen wel onder de SNL doeltypen. Aan deze doeltypen wordt voldaan. Het belangrijkste bij de landschapselementen is het behartigen van de verschillen belangen, zoals agrarisch, recreatief en natuur. Hierin wordt voorzien. Ook vind er periodieke controle op de elementen plaats waardoor ze functioneel en veilig zijn.

6.1.2 Natuurdoeltype

Op dit moment wordt in alle gebieden, in basis, voldaan aan de SNL natuurdoeltype. Periodiek vind een monitoring op haalbaarheid plaats door de Bosgroep en vind desgewenst bijstelling plaats binnen de doeltype. Instandhoudingsbeheer is voldoende geborgd. Bijsturing en optimalisatie is mogelijk op vak niveau. Dit is dan vooral gericht op een verdere stimulering van het gewenste natuurdoeltype en de doelsoorten.

6.2 Huidige technische kwaliteit

Ook van de technische kwaliteit is een beeld te vormen ten aanzien van de huidige situatie.

6.2.1. Vitaal areaal

Op dit moment is er bij de bossen wel spraken van een ongelijkjarig loof-naaldbos, maar komt de verhouding naald-loof niet overeen met ons streefbeeld. Dit kan ervoor zorgen dat onze bossen gevoeliger zijn voor klimaatverandering. Daarom is een verdere omvorming binnen het bosareaal noodzakelijk.

We laten ons daarbij grotendeels leiden door de natuur zover dat mogelijk is binnen de gestelde kaders. De SNL en FSC kaders zijn leidend in het borgen van een vitaal bos. Binnen het beheer worden de SNL en FSC doelstellingen goed aangehouden.

Eén van de vereisten vanuit de FSC® om een duurzame instandhouding van de bossen te bewerkstelligen is het vaststellen van een maximaal oogstvolume.

De ervaring van de afgelopen jaren leert dat we met ons beheer ruim voldoen aan de FSC doelstellingen, onder andere ten aanzien van het maximale oogstvolume.

Soortensamenstelling

In Nederland is veel bos in het verleden aangeplant. Hierbij was het gangbaar om te kiezen voor een homogene samenstelling voor wat betreft boomsoorten en leeftijd. Veelal werd gekozen voor (exotische) naaldhoutsoorten omwille van de groeisnelheid en houtkwaliteit. Het voorgaande geldt voor wat betreft de leeftijdsclassenverdeling en de soortensamenstelling ook voor het merendeel van de bossen in de Gemeente Roermond met een zwaartepunt op grove den in de periode 1921-1950. Een groot gedeelte van de ondergroei bestaat momenteel uit loofhout.

De uitgangssituatie van de bossen van Roermond was 90% naaldhout en 10% loofhout in het Swalmdal. 25 jaar geleden is begonnen met het omvormen van onze bossen. Het doel is het creëren van een ongelijkjarig loof- naaldbos. De verhouding tussen loof-, naald- en gemengd bos is op dit moment ongeveer 75% omgevormd gemengd bos, 5% naaldbos en 20% loofbos.

Binnen het gemengd bos is de verhouding naald / loof op dit moment: 70% naaldhout en 30% loofhout. De landschapselementen zijn hierin allen getypeerd als gemengd loofbos en zijn in deze percentages dan ook niet mee genomen.

Soorten

Om een beeld te vormen van de soortensamenstelling in relatie tot de kwaliteitsdoelstellingen van met name in de bosarealen zijn de huidige soortensamenstellingen ook in beeld gebracht.

Op vlakniveau zijn de soorten aangegeven en is voor de bossen en houtopstanden een hoofdboomsoort bepaald. Voor de landschapselementen wordt altijd gesproken over een gemengd loofbos (gl) zonder hoofdsoort.

Grove den is in een groot deel van het gemengd loofbos dominant. Ook Douglas is een dominante soort. Bij de loofhoutsoorten is dit met name eik en beuk. Het aandeel rijk

strooiselsoorten is maar zeer beperkt als dominante soort aanwezig. Het streven is dan ook om in een natuurlijke omvorming te streven naar een dominantie van loofsoorten met een rijk strooisel. Dit is binnen het in het reguliere beheer te organiseren. Focus bij de verjonging en aanplant dient dus te liggen op het verhogen van het percentage rijk strooisel soorten binnen de gemengde loofbossen waar de omstandigheden dit toelaten.

In de bossen staan op dit moment in bepaalde vakken nog oude, vitale dennenbomen (100% vlakdekkend en niet leeftijdsdivers). Deze worden als kwaliteitshout behouden maar kunnen in de toekomst nog omgevormd worden naar gemengd loofbos. Hier krijgt de kwaliteit van het hout de voorkeur boven de leeftijds- en soortendiversiteit. Op den duur is hier nog een omvorming mogelijk.

Binnen het beheer en de verjonging / aanplant gebruiken we zo veel mogelijk plantsoen met een bosbouwherkomst. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de groeiplaats van de kweker. Wanneer de bomen in een vergelijkbare bodem hebben gestaan, dan is de kans op aanslaan, en dus kwaliteit, groter. Het is echter wel zo dat er maar weinig autochtoon plantmateriaal beschikbaar is.

Leeftijdssamenstelling

De oorspronkelijke opstand dateert deels van de jaren 20 en de jaren 40.

Door selectieve uitkap en dunningen in de afgelopen decennia en een weloverwogen beheer is binnen het gemengd loof- en naaldbos op dit moment sprake van een leeftijdsdivers areaal dat een aanvulling is geweest op de oorspronkelijke houtopstanden.

Instandhoudingsbeheer kan plaats vinden door selectieve uitkap en weloverwogen verjonging door te blijven voeren op de manier waarop dat nu ook gebeurt.

Zoals omschreven is binnen enkele naaldhoutvakken nog sprake van een 100% Dennenopstand zonder leeftijdsdiversiteit.

Binnen de natuurterreinen zijn soortensamenstelling en leeftijdsopbouw lastiger te definiëren. Binnen de heide is het streven om naar meer structuurrijke oude heide. In het landschapsbeheer wordt hierop gestuurd.

6.2.2. Veilig areaal

De belangrijkste lanen en randen die grenzen aan recreatieve delen van het areaal zijn in beeld gebracht en worden 3 tot 5-jaarlijks gecontroleerd en onderhouden. Gegevens worden daarbij vastgelegd. Streven is om daarbij tot een geprioriteerde kaart te komen om het planmatig beheer daarop aan te kunnen sluiten.

Na de VTA controle worden telkens de noodzakelijke maatregelen uitgevoerd om de veiligheid te waarborgen.

Daarnaast worden onverharde wegen voor zover zij onlosmakelijk onderdeel uitmaken van de toegankelijkheid van het bosareaal periodiek gecontroleerd om er voor te zorgen dat deze toegankelijk en veilig zijn. Routes krijgen daarbij extra aandacht.

Het areaal kan daarmee structureel als veilig en functioneel bestempeld worden.

6.2.3. Functioneel areaal en voorzieningen

De huidige situatie t.a.v. de technische kwaliteit van met name de voorzieningen wordt hieronder omschreven.

Slagbomen

De slagbomen zijn recent vervangen en zijn technisch goed, duurzaam en functioneel.

Terrein afscheidende rasters

Er is geen structurele onderhoudsparagraaf voor terrein afscheidende rasters. Jaarlijks wordt een deel van het areaal nagelopen en gerepareerd of vervangingen binnen de beschikbare budgetten. De rasters zijn daarmee functioneel en veilig. Overgroei wordt binnen de begrazingscontracten voorkomen door de rasters periodiek vrij te maaien.

Meubilair

Ten aanzien van meubilair wordt geconstateerd dat structureel beheer niet belegd is. Er is geen verantwoordelijk beheerder waardoor er geen structureel onderhoudsplan is voor onder andere het (weg)meubilair in de bossen. Binnen ons operationele beheer wordt het meubilair gemonitord en functioneel en veilig gehouden. Ondanks onvoldoende structureel beheer en vervangingen is de kwaliteit van het meubilair in de bossen daardoor voldoende. Vervangingen en structureel beheer maakt geen onderdeel uit van dit beheerplan. Hiervoor zijn geen incidentele middelen opgenomen omdat dit onderdeel uit maakt van het beheerplan wegmeubilair en structureel beheer en vervangingen daar ondergebracht dient te zijn.

Informatievoorzieningen

De informatievoorzieningen in de bossen en natuurgebieden zijn voor zover bekend voldoende van kwaliteit. Daar waar geconstateerd wordt dat dat niet het geval is vindt afstemming plaats met de beherende instantie.

Ecologische voorzieningen

Voor de ecologische voorzieningen is ook geen structureel beheer- en onderhoudsplan voorzien. Ook zijn er geen vervangingsmiddelen geregeld. Enkele voorzieningen, met name dassenrasters, zijn kwalitatief achterstallig en overgroeid. Dit wordt met name veroorzaakt door de onduidelijkheid in eigendom en verantwoordelijkheid. Dit dient in beeld gebracht te worden.

Deze voorzieningen zijn onlosmakelijk verbonden met het bos en natuur areaal en dan met name de natuurgebieden en haar fauna doelsoorten. Binnen de beperkte mogelijkheden wordt, met name door de eigen dienst, voorzien in minimaal instandhoudingsbeheer.

Cultuurhistorische voorzieningen

Uit de inventarisatie van bestaande cultuurhistorisch waardevolle objecten is gebleken dat er verschillende objecten aanwezig zijn die van toegevoegde waarde zijn voor de beleving van het landschap. Een aantal van deze objecten zijn Rijksmonumenten: de Romeinse weg en de grafheuvels.

Bij de voorbereiding en uitvoering van beheermaatregelen wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van bestaande waarden met als doel deze te behouden dan wel te beschermen.

Zwartwild-kerend rasters en roosters

De staat van de zwartwild-kerende rasters en roosters is voldoende en functioneel. Er vindt structureel beheer op en overleg over plaats door de Wildbeheereenheden en de LLTB. In een vastgesteld onderhouds- en vervangingsplan is beheer en onderhoud belegd. Functionaliteit van de rasters staat hierin voorop.

6.3 Actualiteiten

De wereld is in beweging. Op bepaalde actualiteiten hebben we nog geen grip maar kunnen de kwaliteit en beheersbaarheid van het areaal sterk beïnvloeden.

Klimaatontwikkeling:

Bij bos en natuur wordt de toekomst niet alleen bepaald door ruimtelijke of technologische ontwikkelingen maar ook door de ecologische en klimatologische omstandigheden. Deze ontwikkelingen en de gevolgen daarvan kennen een hoge mate van onvoorspelbaarheid, wat in de kostenberekeningen van het beheer en onderhoud dan ook meer onzekerheid met zich meebrengt dan bij andere beheergroepen.

Dit kan vragen om extra inzet, bijvoorbeeld extra watergeven, of extra kosten omdat de huidige omstandigheden en beplantingen simpelweg nog niet bestand zijn tegen bepaalde klimatologische ontwikkelingen.

We proberen hierop in ons beheer op in te spelen en het areaal zo in te richten dat het wendbaar en weerbaar is.

Ziekte en plagen

Ieder moment maken we kennis met voor ons nieuwe ziekten en plagen die het areaal kunnen bedreigen. Gezien de relatief lange levensduur van groenobjecten is vooraf inspielen op deze risico's onmogelijk. Het spreiden van risico's is daarbij de enige oplossing voor de toekomst. Grote diversiteit in beplanting, bij zowel plantsoenen als bomen is noodzakelijk om een toekomstbestendig areaal op te bouwen. Zelfs dan is (grote) schade door ziekte en plagen niet te voorkomen. Delen van het areaal kunnen dus onverwachts uitvallen door ziekten en plagen.

Invasieve soorten

Daarnaast zijn er reeds diverse invasieve exoten die het groenareaal bedreigen. Plant en diersoorten die hier van oorsprong niet voorkomen en zich snel verspreiden. Mogelijke gevolgen zijn gezondheidsproblemen voor mens en dier, bedreiging voor ecologie of extra werk in het (gecultiveerde) groen. Vanuit recreatief oogpunt en vanwege de houtkwaliteit worden bepaalde "uitheemse" bomen binnen het bos- en natuurbeheer juist ook gewaardeerd. De Amerikaanse eik wordt bijvoorbeeld als een waardevolle toevoeging aan de bosranden en lanen van gemeente Roermond gezien.

Vanuit de visie op de bosontwikkeling van de bossen en overige houtige opstanden was en is een hoog aandeel (invasieve) uitheemse soorten ongewenst. De bestrijding van deze en andere invasieve uitheemse boom- en struiksoorten vergt een zeer langdurige inspanning.

De bestrijding van invasieve uitheemse boom- en struiksoorten van met name Amerikaanse vogelkers, is tot nog toe in lijn met het vigerende beheerplan uitgevoerd. De invasieve soorten zijn in Roermond zover terug gedrongen dat dit enkel incidenteel bestreden wordt. Er wordt in het reguliere beheer op gestuurd dat zaadbomen van met name Amerikaanse vogelkers worden verwijderd.

In plaats van het actief bestrijden van uitheemse invasieve soorten, wordt sinds het laatste beheerplan een aanpak uitgevoerd die de kans op het reduceren van het aandeel invasieve uitheemse soorten op de middellange- en lange termijn aanzienlijk vergroot. De aanpak bestaat uit het planten van boomsoorten die een hogere schaduwtolerantie hebben dan de invasieve uitheemse soorten. Hierbij moet gedacht worden aan soorten als beuk, winterik, haagbeuk, Douglas, esdoorn en winterlinde. Omdat de genoemde soorten een hogere schaduwtolerantie hebben dan de invasieve uitheemse soorten, zullen zij de concurrentiestrijd op termijn winnen.

Op kleine schaal en pleksgewijs vindt de bestrijding van ongewenste soorten nog plaats. Met name bij de verzorging van jonge aanplanten worden ongewenste soorten actief bestreden tot het moment van kroonsluiting.

De bever

In veel, zo niet alle, wateren binnen de gemeente bevinden zich één of meerdere beverburchten. De bever zorgt hier voor een unieke dynamiek door bijvoorbeeld het creëren van dammen en dode bomen die in het water terecht komen. Dit kan anderzijds van invloed zijn op de diversiteit van het landschap of de vastgestelde doelstellingen. Wanneer de bever voor gevaarlijke situaties zorgt, dan is hiervoor aanvullend beheer noodzakelijk. Met een ontheffing van de Wet natuurbescherming kan bijvoorbeeld een gevaarlijke burcht verwijderd worden.

De wolf

De wolf is voornamelijk (2022) niet in de omgeving geconstateerd. Verwacht wordt dat hij wel al in de directe omgeving aanwezig is. De wolf zal naar verwachting vooral effect hebben op inwoners, agrariërs en beheerders die dieren houden. Bij de schapenbegrazing van onze natuurgebieden worden hier al maatregelen voor getroffen en vind een afstemming met de begrazer plaats om een juiste balans te vinden tussen natuurwaarde en beheersbaarheid.

De eikenprocessierups

De bossen worden niet bestreden, mede omdat dit geen natuurlijk habitat is van de eikenprocessierups en de overlast hier beperkt is. Hier krijgt de natuur de voorrang.

Het is praktisch ook niet uitvoerbaar om te bestrijden in de bossen.

Bepaalde randen langs routes worden wel preventief behandeld.

In struweelranden en bosranden streven we ernaar om een passief bestrijdingsbeheer toe te passen om een zo optimaal mogelijke habitat te creëren voor natuurlijke vijanden van de eiken processierups en zo min mogelijk potentiële schade aan te richten aan andere fauna.

Oneigenlijk gebruik

De laatste jaren wordt geconstateerd dat er op diverse aangrenzende (met name industriële terreinen) sprake is van oneigenlijk gebruik van gemeentelijke terreinen. Waaronder ook natuurterreinen. De tendens is dat kleine arealen steeds verder worden uitgebreid.

Handhaving blijkt lastig te zijn of er wordt niet op gereageerd. Dit gaat ten koste van de kwaliteit van het bos- en natuur areaal. Samen met het cluster Vergunning, Handhaving en toezicht wordt bekeken hoe hier mee omgegaan moet worden.

6.4 Toekomstige ontwikkelingen

Ook voorzien we dat er diverse, algemene maar ook regionale ontwikkelingen, op ons afkomen die ons areaal en de beheersbaarheid daarvan sterk kunnen beïnvloeden en waarin in het huidige beheer en de huidige situatie rekening mee gehouden dient te worden en die de huidige situatie en de kwaliteit van het areaal kunnen beïnvloeden.

Delta Corridor

De Delta Corridor betreft een voornemen tot uitbreiding van het huidige transportleidingstracé dat dwars door onze bosarealen loopt.

Een uitbreiding van dit tracé kan van invloed zijn op de omvorming van het bosareaal naar klimaatbestendig bos en heeft een grote impact op het bosareaal rondom dit tracé.

Interreg Bos en natuurbrand preventie

Dit project heeft als doel het bos en natuurterrein op een dusdanige manier in te richten dat grote, oncontroleerbaar natuurgeweld zoals branden voorkomen kunnen worden.

In navolging op het INTERREG V project Natuur- en bosbrandbeheersing (NBB) werken 6 partners aan een nieuw grensoverschrijdend project Natuurbrandmanagement (NBM). Het vorige project NBB was succesvol, en maakte ook duidelijk dat er nog veel te doen is. Langere droogteperiodes zullen het risico op onbeheersbare natuurbranden groter maken. Om gemeenten en natuurbeheerders binnen het projectgebied te ondersteunen dit gevaar het hoofd te bieden wordt een nieuw project voorbereid. Op het moment van schrijven wordt gewerkt aan de vaststelling van het plan.

De gemeente Roermond zal, net als het vorige project, zijdelings aanhaken. Bosgroep Zuid Nederland zal als corporatie ook aansluiten en haar leden vertegenwoordigen.

Het natuurgeweld in de laatste jaren in de Meinwegregio heeft ons doen beseffen dat we ons evengoed ook financieel moeten wapenen tegen de klimatologische invloeden. Denk hierbij aan de branden in 2021 maar ook aan de storm van 2018. Ons beheer is er enerzijds op gericht dat we flexibel om kunnen gaan met deze invloeden en de natuur ook deels zelf laten bepalen. Om ook financieel weerbaar te zijn stellen we voor om, in tegenstelling tot de besluitvorming van het vorige beheerplan, in de looptijd van het nieuwe beheerplan terugpakken op de bos- en natuurbrand verzekering zoals we die in het verleden ook hadden. Vooral omdat de beperkte premiekosten opwegen tegen eventuele financiële risico's.

Meinweg transitie

De Nationale Parken bevinden zich momenteel (2023) in transitie. Onderdeel van deze transitie is dat de parken moeten groeien. Wanneer de transitie slaagt, dan wordt in een samenwerkingsverband gewerkt aan het behoud en de verbetering van o.a. de natuurlijke en landschappelijke kwaliteit van het park. Dit kan zijn weerslag hebben op arealen bos, natuur en landschapselementen.

Nationaal programma landelijk gebied

Met het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) moet het Rijk voldoen aan de vereisten op het gebied van natuur, water en klimaat. Onderdeel van natuur is het uitbreiden van bos en natuurgebieden. Daarbij wordt ook gestreefd naar een groen blauwe dooradering van het landschap. Dit kan zijn weerslag hebben op arealen bos, natuur en landschapselementen in de gemeente.

6.5 Huidige budgetten

De huidige beschikbare middelen voor bos- en natuurbeheer bestaan uit 2 type budgetten.

Onderhoudsbudgetten

Enerzijds is er een jaarlijks exploitatiebudget waarmee in de reguliere, jaarlijks terugkomende kosten, voor het beheer kan worden voorzien. Dit betreft kostenplaats 62163.

In dekking wordt deels voorzien door de baten vanuit SNL subsidies aan de batenkant op dit budget te boeken. Hierin zijn de extra baten aan SNL subsidie niet in mee gerekend.

Reserve bos- en natuurbeheer

Door de langere omlooptijd van bos en natuurterreinen en werkjaren binnen het bos- en natuurbeheer die niet aansluiten op de boekjaren is naast de reguliere budgetten een reserve voor bos- en natuurbeheer aanwezig.

Deze reserve is nu en in de toekomst noodzakelijk om fluctuaties in jaarlijkse kosten op te vangen en het bos- en natuurbeheer te kunnen organiseren binnen de huidige reguliere middelen.

Kosten die drukken op de reserve zijn enerzijds cyclische, niet jaarlijks terugkomende, kosten. Maar ook onvoorziene kosten als gevolg van bijvoorbeeld storm of droogte kunnen hiermee opgevangen worden.

Zonder de reguliere middelen is de reserve snel uitgeput en zonder de reserve zijn de regulier budgetten niet toereikend om in het gewenste instandhoudingsbeheer te voorzien.

De reservevoorziening wordt gevuld door houtopbrengsten die voortkomen uit de bosexploitatie. Jaarlijks vindt afroeping van de exploitatie plaats met de reserve. De baten uit de houtopbrengsten worden overgezet naar de reserve. Anderzijds wordt het tekort op de exploitatie aangevuld met middelen uit de reserve. Zo gaan we effectief en efficiënt om met de middelen.

Vervangingsinvesteringen

Er is geen apart regulier budget voor de vervanging. Vervangingen in het kader van de vitaliteit van het areaal maken onderdeel uit van de beheermaatregelen zoals die in hoofdstuk 7 zullen worden omschreven. Kleinschalige vervangingen in areaal en/of voorzieningen ten gunste van het areaal wordt gefinancierd uit het restant van de reguliere middelen nadat alle kort cyclische onderhoudswerkzaamheden zijn betaald en kennen een jaarlijkse wisseling in omvang.

6.6 Conclusies

Als we de visie, doelstellingen en kwaliteiten spiegelen aan de huidige situatie kunnen we de volgende conclusies trekken:

- De afgelopen decennia heeft, door structureel en kwalitatief beheer, een omvorming plaats gevonden naar een gevarieerd, recreatief en wendbaar en weerbaar areaal.
- Het structurele en duurzame beheer kan voorzien in een groot deel van de instandhouding en resterende omvorming van het areaal. Dit doen we zoveel als mogelijk door ons te laten leiden door de natuur. We vormen alleen om als gevolg van natuurlijke gebeurtenissen, zoals storm, insectenaantasting en droogte.
- Binnen de bossen is voor nu maximaal (75%) voorzien in de omvormingsdoelstelling: een gemengd loof- en naaldbos. Overige 25% is hoogwaardig naald (5%) of loofhout (20%). Binnen de 5% naaldhout zijn in de toekomst nog omvormingsmogelijkheden. Omvorming in de bossen zit hem enkel nog in het creëren van dominantie in de soortensamenstelling in gemengd loofbos door een hoger percentage loofhout te creëren. Hierbij moet gestuurd worden op aanplant van rijk strooisel soorten.
- De natuurgebieden voldoen veelal aan de doelstellingen. Een groot deel wordt duurzaam in stand gehouden. Om te voorkomen dat stilstand achteruitgang wordt zijn extra kwaliteitsimpulsen gewenst om in een duurzame instandhouding te voorzien. Daarbij verhogen we de natuurwaarden door te sturen op beheer, wanneer mogelijk gebruik te maken van subsidies van bijvoorbeeld de Provincie en soms ook extra maatregelen binnen de eigen middelen te treffen.
- De landschapselementen voorzien in basis in de gewenste kwaliteiten. Aanvullende acties ten aanzien van met name de poelen zijn gewenst om in extra kwaliteiten voor doelsoorten te voorzien. Provinciale subsidies kunnen hierin aangesproken worden.
- We kunnen dan ook stellen dat instandhoudingsbeheer voldoende is om aan de huidige én gewenste kwaliteiten te voldoen.
- Met het huidige areaal en beheer wordt voldoende voorzien in risico management en zijn steeds toekomstbestendiger.

7 Onderhoudsscenario's

Om invulling te geven aan de visie en speerpunten en om de benoemde kwaliteiten na te streven is het juiste beheer en onderhoud essentieel. Daarom zijn in het verlengde van de beheercategorieën onderhoudsscenario's en daarmee samenhangende maatregelenpakketten bepaald.

7.1 Algemeen

In de kadernota beheer zijn twee onderhoudsscenario's omschreven die binnen de gemeente Roermond zijn gedefinieerd. In onderstaande figuur zijn deze scenario's weergegeven.

Tabel 5: Onderhoudsscenario's binnen gemeente Roermond

Onderhoudsscenario	Omschrijving
Nul-kwaliteit	Het minimaal nog verantwoorde beheer gelet op zaken zoals veiligheid, voorkomen kapitaalsvernietiging, functionaliteit, ingrijpen bij klachten en minimale visuele eisen.
Basiskwaliteit	Een sober en verantwoord beheer, gericht op het boven de ondergrenzen van normen blijven waardoor mede risico's en klachten worden beperkt.

7.1.1 Betekenis voor bos en natuur

Binnen het bosbeheer wordt in het operationeel beheer geen concreet onderscheid gemaakt in (beeld)kwaliteitsniveaus of onderhoudsbeelden. Ten aanzien van de beheeracties binnen de maatregelenpakketten is ook geen kwaliteitsverschil te definiëren.

Een sturend middel in het bos- en natuurbeheer is enkel de mate van productiviteit om baten te genereren uit het bos óf de mate van onderhoud; de exploitatie van het bos. De mate waarop de baten die vrijkomen vervolgens weer ingezet worden in een kwaliteitsbijdrage voor het bos is daarbij een andere afweging die bepalend is in een differentiatie van onderhoudsscenario's. Maximaal toegestane oogstvolumes (FSC) en borging van veiligheid (VTA) zijn daarbij kaderstellend.

Baten worden rechtstreeks ten gunste van de bos- en natuurontwikkeling ingezet op de vastgestelde visie en speerpunten.

Op basis hiervan kunnen voor het bos- en natuur areaal de onderhoudsscenario's als volgt worden gedefinieerd.

Nul-kwaliteit

Het bos- en natuurareaal wordt op een sobere en verantwoorde manier onderhouden waarbij instandhouding van het huidige areaal het uitgangspunt is.

De maatregelenpakketten zijn gericht op veiligheid, toegankelijkheid en instandhouding van het areaal. Stilstand in doorontwikkeling is binnen het natuurbeheer ook achteruitgang en daarmee kapitaalsvernietiging. Kapitaalsvernietiging wordt voorkomen door kleinschalige extra kwaliteitsimpulsen binnen de beheermaatregelen of door extra subsidiabele ingrepen waardoor een sturende rol in natuurontwikkeling wordt ingenomen.

Baten uit houtproductie vloeien rechtstreeks terug in het bos en komen ten gunste van de ontwikkeling van het bos en is gericht op de SNL doelstellingen.

Controle of onderhoud is gericht op instandhouding, veiligheid en vitaliteit. Op een pro actieve manier wordt het bos gemonitord en daar waar nodig met onderhoudsmaatregelen bijgestuurd. Om een veilig en vitaal bosareaal te behouden volstaat een periodieke inspectie op de bomen. Het huidige niveau van onderhoud waarbij bomen in principe 1 keer per 3 jaar gecontroleerd (VTA) en gesnoeid worden is hiervoor voldoende.

De voorzieningen worden op een sober en doelmatige manier onderhouden en in stand gehouden zonder pro actief beheer- en onderhoud.

Basiskwaliteit

Het bos- en natuurareaal wordt op een pro actieve manier onderhouden waarbij instandhouding van het huidige areaal het uitgangspunt is maar tevens, binnen het beheer, gezocht wordt naar ontwikkeling en uitbreiding en een visuele kwaliteitsverbetering gericht op de vastgestelde speerpunten.

De maatregelenpakketten zijn gericht op veiligheid, toegankelijkheid en instandhouding van het areaal. Extra maatregelen worden structureel ingezet waardoor een sturende en regisserende rol in natuurontwikkeling wordt ingenomen.

Baten uit houtproductie vloeien rechtstreeks terug in het bos en komen ten gunste van de ontwikkeling van het bos gericht op de SNL doelstellingen.

Controle of onderhoud is gericht op instandhouding, veiligheid en vitaliteit. Op een pro actieve manier wordt het bos gemonitord en daar waar nodig met (extra) onderhoudsmaatregelen bijgestuurd. Aanvullende acties voorzien in een verdere omvorming én optimalisatie naar recreatief natuurbos.

Om een veilig en vitaal bosareaal te behouden volstaat een periodieke inspectie op de bomen. Het huidige niveau van onderhoud waarbij bomen in principe 1 keer per 3 jaar gecontroleerd (VTA) en gesnoeid worden is hiervoor voldoende.

De voorzieningen worden op een sober en doelmatige manier onderhouden met pro actief beheer- en onderhoud.

Binnen het bosbeheer is nog zeer beperkt sprake van een omvorming van productiebos naar een recreatief natuurbos. Een laatste kwaliteitsslag kan efficiënt in het reguliere beheer, met specifieke aanvullende kwaliteitsmaatregelen, worden doorgevoerd. Er is hiermee sprake van instandhoudingsbeheer. Binnen het bos- en natuur beheer wordt daarom uitgegaan van het onderhoudsscenario “nul-kwaliteit”.

7.2 Maatregelenpakketten

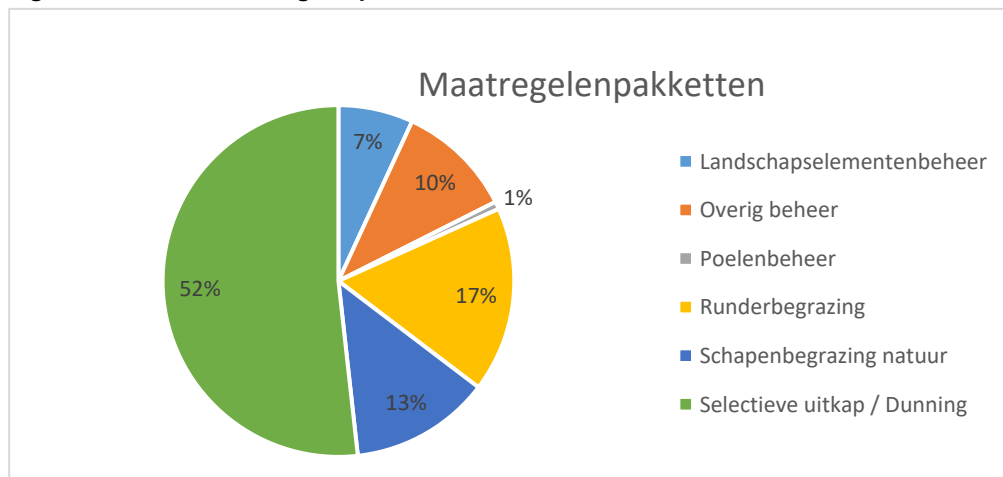
Vertaling van beheer vindt plaats in specifieke maatregelenpakketten met beheeractiviteiten en werkzaamheden. In principe wordt bij alle maatregelenpakketten uitgegaan van instandhoudingsbeheer en sober en doelmatig beheer. Beheercategorieën kunnen meerdere of verschillende maatregelenpakketten hebben.

Tabel 6: Maatregelenpakketten

Maatregelenpakketten	Som van ha	Percentage
Landschapselementenbeheer	20,99	6,80%
Poelenbeheer	2,13	0,69%
Runderbegrazing	52,02	16,86%

Schapenbegrazing natuur	39,35	12,75%
Selectieve uitkap / Dunning	157,80	51,14%
Overig beheer	32,57	10,56%
Eindtotaal	304,86	100,00%

Figuur 5: Aandeel maatregelenpakketten binnen het areaal

Onderstaand worden de maatregelenpakketten en specifieke beheermaatregelen gedefinieerd op basis van het onderhoudsscenario “nul kwaliteit”.

Landschapselementenbeheer

Houtige, meestal op zich zelf staande, landschapselementen in de vorm van stadsbosjes, struweelbosjes en bosschages worden periodiek (5-jaarlijks) gecontroleerd op vitaliteit en veiligheid (VTA). Gewenst onderhoud wordt vastgelegd in een uitvoeringsplan.

Het werk bestaat uit het uitdunnen en /of afzetten van houtige gewassen, het verwijderen van ongewenste beplantingen en het op snoeien van boomvormers. Doel is de landschapselementen veilig en vitaal te houden. Binnen het landschapselementenbeheer wordt de kwaliteit bepaald door de functionele aspecten en wordt gestreefd naar een vitaal areaal.

Poelenbeheer

Natte landschapselementen in de vorm van poelen, laagtes en wadi's worden periodiek, in een cyclus van 10 jaar (elke 5 jaar wordt 50% van het areaal onderhouden), gemonitord op kwaliteit en functionaliteit ten aanzien van de doelsoorten. Een uitvoeringsplan vormt de basis voor het gewenste onderhoud en de aanvullende beheermaatregelen. Het beheer en onderhoud is gericht op optimale leefomstandigheden voor een specifieke doelsoort. Doel daarbij is om de poelen vitaal en ecologisch goed te houden. Dit gebeurt onder andere door ze uit te diepen, op te schonen en vrij te snoeien.

Runderbegrazing

Het begrazingsbeheer met runderen vindt veelal plaats op natuurterreinen met kruidachtige en open houtige terreinen plaats. De begrazing wordt aangevuld met specifiek gewenst landschapsbeheer, kleinschalig maaibeheer van ongewenste soorten en rasterherstel. Doel van het beheer is het open houden van terreinen en het sturen op optimalisatie van arealen t.b.v. specifieke doelsoorten. Uitgangspunt bij dit beheer zijn de SNL- Natuurdoeltype en bijbehorende beheerriichtlijnen.

Schapenbegrazing

Natuurterreinen met veelal kruid- of heideachtige beplantingen worden structureel middels begrazing met schapen en aanvullend landschapsbeheer onderhouden. Aanvullend wordt kleinschalig maaibeheer van ongewenste soorten en rasterherstel toegepast. Doel van het beheer is verschralling en het open houden van terreinen, het tegengaan van verhouding en het sturen op optimalisatie van arealen t.b.v. specifieke doelsoorten.

Sinds enkele jaren zijn we binnen dit maatregelenpakket meer overgegaan op een beeld gestuurde werkwijze waarbij naast begrazing ook landschapsbeheer verricht wordt. Uitgangspunt bij dit beheer zijn de SNL- Natuurdoeltype en bijbehorende beheerrichtlijnen. De kaders zijn vastgelegd in ID kaarten per gebied. Dit beheer richt zich daarmee meer op het behoud en, waar mogelijk, vergroten van de biodiversiteit per doeltype. Ieder natuurdoeltype heeft haar eigen kenmerken en kwaliteiten. Bij heidenterreinen uit zich dit bijvoorbeeld in structuurrijke heidevegetatie met kenmerkende planten. In schraalgraslanden uit zich dit in specifieke, zeldzame plantsoorten die afhankelijk zijn van voedselarme omstandigheden.

Selectieve uitkap / dunning

Nagenoeg alle (omgevormde) bosarealen worden onderhouden op basis van het principe van selectieve uitkap / dunning. Gezien het grote aandeel bossen is dit een van de belangrijkste en meest bepalende maatregelenpakketten. Onderdeel van de werkmaatregel selectieve uitkap / dunning is ook het verjongen en opnieuw aanplanten van verjongingsgaten.

Selectieve uitkap bestaat uit het selectief weggakken van een groep (ongewenste) bomen. Het selectief, structureel en weloverwogen kappen van geselecteerde bomen heeft als doel om de blijvende vitale opstanden of toekomstbomen van een optimale groeiplaats te voorzien, kwaliteitshout te generen én om verjongingsgaten te creëren. Daarmee houden we het bos klimaatbestendig, vitaal en duurzaam in stand.

Dit vindt zowel in de heersende boomlaag als de tweede etage van de bossen plaats. De toekomstbomen worden gedeeltelijk opgesnoeid om te zorgen voor een hogere houtwaarde en daarmee kwaliteit in het bos. De zomereik is hierbij een soort die altijd gehandhaafd wordt. Het is belangrijk dat in loofbossen matig en regelmatig gedund wordt. Wanneer teveel gedund wordt, dan maken bomen waterlot. Dit is niet wenselijk voor de kwaliteit van het hout in het bos.

Binnen de gemeente Roermond wordt geen vlaktekap meer toegepast. Dit mag wettelijk ook niet meer volgens de Wet Natuurbescherming. In het bos behouden we zo veel mogelijk het bosklimaat. Dit levert de beste resultaten op voor de aanplant van jonge bomen.

Ten aanzien van een duurzame bosexploitatie wordt altijd uitgegaan van de kaders van het FSC. Het FSC gaat uit van een maximaal verantwoord oogstvolume. Voor het bepalen van een verantwoord oogstvolume wordt de gemeente Roermond een gemiddelde bijgroei van 6m³ per hectare per jaar aangehouden. Uitgaande van ongeveer 200 hectare areaal waarop FSC op van toepassing is en een theoretische bijgroei van ongeveer 1000 m³ per jaar, waarvan maximaal 75% geoogst mag worden, kunnen we uitgaan van een maximaal oogstvolume van 750 a 1000 m³ per jaar en ongeveer 4000 m³ over de looptijd van 5 jaar.

Binnen de beheermaatregel selectieve uitkap / dunning wordt voorzien in intandhoudingsbeheer van de bossen, wordt voldaan aan deze kaders van het FSC én wordt voorzien in de laatste (haalbare) omvormingen naar een recreatief natuurbos.

Bij de primaire kapdunning en oogst laten we ons zo veel als mogelijk leiden door de natuurlijke ontwikkeling en klimatologische invloeden om tot een ongelijkjarig loof en naaldbos te komen. De aanleiding voor omvorming kan bestaan uit stormschade, insectenaantasting of droogte.

Een geschatte jaarlijkse houtopbrengst is in deze situatie dan ook lastig te bepalen. Daarnaast wisselt het prijsniveau van hout sterk. We gaan hierbij in dit beheerplan, uitgaande van de huidige situatie en prijzen, uit van een geschatte houtopbrengst van € 10.000 a € 12.500 euro.

De onrendabele, noodzakelijke dunningen worden uitgevoerd door verkoop van brandhout op stam. Deze manier van dunning wordt hoofdzakelijk toegepast in de tweede etage van bossen. Een dunning wordt uitgevoerd op het moment dat de bomen het omkeerpunt bereiken (van 2/5 van de te verwachten eindhoogte zijn de takken afgestorven). Het doel van deze dunning is het bevoordelen van toekomstbomen en kwaliteit van hout in het bos.

Oude, markante bomen worden ook vrijgesteld. Daarbij worden bij het bosbeheer zomereiken, ongeacht hun kwaliteit, gehandhaafd. Dit op solitaire bomen gerichte beheer geeft een kwalitatieve meerwaarde in de leeftijds- en soortensamenstelling van het bos.

Na een dunning wordt het vrijkomende hout zorgvuldig uitgereden. Top en takhout wordt versnipperd of in het gebied opgestapeld om te fungeren als faunavoorziening. Gezien de huidige samenstelling van de bossen is het de vraag of de selectieve uitkap / oogst nog moet plaatsvinden met een grote harvester. Een harvester zorgt ook voor bodemverdichting. Dit heeft negatieve gevolgen voor het bos. Het is daarom de vraag of we niet beter naar motor manuele oogst over kunnen gaan of over kunnen schakelen op aangepaste oogstmachines. Zoals een mini harvester of trekpaarden in combinatie met een tractor met uitrijkar.

De ontstane gaten worden aangeplant met zo veel mogelijk rijk strooisel soorten. Wanneer dit voor de aanplant nodig is, dan wordt nog eventueel aanvullend gekapt. Kappen wordt nooit als enige middel ingezet voor het creëren van plantvakken. Bij grotere verjongingsvlaktes wordt 50% ingeplant en op de overige 50% vindt natuurlijke verjonging plaats. Hiermee creëren we kwalitatief betere en sterkere (gebiedseigen) beplanting. Het aanplanten van bomen gaat hierbij in boomgroepen (zogenaamde klumpen).

Per plantvak wordt bekeken welke soorten het meest kansrijk zijn. Soorten worden geplant op plekken waar dat kan om kwalitatief hoogwaardige en goed groeiende beplanting te borgen. Wanneer grote plantlocaties ontstaan op arme groeiplaatsen waar veel licht op de bodem komt en aanplant niet kansrijk is, laten we het bos zich spontaan ontwikkelen. Op deze vlaktes groeien vooral grove den en berk. Boomsoorten die later in de successie vanuit een meer beschaduwde plaats groeien, worden hier naderhand tussen geplant. Wanneer kleinere, meer beschaduwde plantvakken ontstaan, dan kunnen soorten geplant worden die dit nodig hebben. Dit zijn boomsoorten die zich normaal later in de successie vestigen.

Na uitvoering van de kap en herplant vind structurele nazorg plaats door middel van het beschermen, vrij maaien en opsnoeien van jonge aanplant.

Overig beheer

Overig beheer vindt veelal plaats op lastig te beheren terreinen of terreindelen waar de natuur een vrijbrief heeft om zich vrijuit te ontwikkelen. Het beheer bestaat uit minimale bijsturing en is zeer sober en doelmatig. Veiligheid en functionaliteit is enkel kaderstellend in dit beheer. Ook aanvullende acties die betrekking hebben op meerdere beheercategorieën en die bijvoorbeeld gericht zijn op veiligheid en/of zorgplichtmatige taken worden als overig beheer gezien. Denk hierbij onder andere aan de VTA inspecties aan de bosranden, het periodiek inspecteren van de bospaden, prunus beheersing of archeologisch monumentenbeheer. Maar ook de kosten voor externe inzet binnen het beheer, zoals expertise vanuit de bosgroep en de daarmee samenhangende kosten, worden gezien als overig beheer omdat dit niet aan een specifieke maatregel gekoppeld kan worden.

Om een beeld te vormen van de kosten van een specifiek onderhoudsscenario zijn de kosten per maatregelpakket bepaald door Antea. Op basis van de aangeleverde arealen en de opgestelde maatregelpakketten/kengetallen is een berekening uitgevoerd door Antea. Een concretere uitwerking van de onderhoudsscenario's is in de Kadernota beheer weergegeven.

In de werkpakketten van Antea zijn uitsluitend de maatregelen opgenomen die betrekking hebben op het reguliere jaarlijks onderhoud en het cyclisch onderhoud. Eventuele renovatiewerkzaamheden en niet te normeren werkzaamheden zijn niet opgenomen in de

standaard werkpakketten. Ook vervangingsinvesteringen zijn niet mee gerekend omdat daar ook geen budgetten voor zijn.

Binnen de berekeningen is geen rekening gehouden met provinciale subsidiabele werkzaamheden. Deze worden als onvoorziene baten op de beheerbudgetten gezien en worden ingezet op extra gewenste kwaliteitsimpulsen binnen het beheer.

7.3 Reguliere onderhoudskosten (jaarlijks)

Het reguliere onderhoud heeft betrekking op de beheermaatregelen welke jaarlijks moeten plaatsvinden om het areaal duurzaam in stand te houden. In de onderstaande tabel zijn de reguliere maatregelpakketten waarmee gerekend is weergegeven.

Ook zijn er bijkomende kosten die aan het groenbeheer toegerekend kunnen worden. Dit zijn kosten die niet met behulp van normen in werkpakketten opgenomen kunnen worden, maar wel structureel jaarlijks terugkomende kosten voor het groenbeheer zijn. Hierbij valt te denken aan werkzaamheden die uitgevoerd worden door de buitendienst. Ook de excursies, cursussen en werkoverleggen behoren tot deze niet te normeren kosten.

Daarnaast is geconstateerd dat bepaalde beheermaatregelen, aan met name technische voorzieningen, niet voldoende structureel is belegd binnen de diverse beheerplannen maar wel vragen om structureel onderhoud en middelen daarvoor. Voorgesteld wordt om in aanvulling op bovenstaande maatregelpakketten ook een aantal extra maatregelpakketten mee te nemen. Het gaat hierbij onder andere om het beheer en onderhoud aan ecologische voorzieningen.

Voorstel is om deze ook, als areaaluitbreiding, vanaf dit beheerplan onderdeel uit te laten maken van het areaal dat onderdeel uitmaakt van bij het beheerplan bos en natuur om in het structurele beheer en onderhoud te voorzien. De structurele maatregelen zijn ook in de tabel opgenomen en kunnen voorzien in instandhoudingsbeheer van het huidige areaal binnen de budgetten. Er is geen vervangingsbudget beschikbaar voor deze voorzieningen.

Ook ten aanzien van meubilair in de gemeentelijke bos- en natuurterreinen wordt geconstateerd dat structureel beheer niet belegd is. Afwegingen worden hierin gedaan vanuit het beheerplan meubilair.

De voorzieningen ten aanzien van recreatie en archeologie worden beheerd vanuit het cluster ontwikkel opgave.

De overig bos- en natuur gerelateerde voorzieningen zijn beperkt. Binnen het operationele beheer van bos- en natuurbeheer wordt voorzien in het gewenste onderhoud of vervanging.

Tabel 7: Maatregelpakketten regulier beheer

Maatregelpakket	Acties
Runderbegrazing	Begrazing en landschapsbeheer
Schapenbegrazing	Begrazing en landschapsbeheer
Selectieve uitkap / dunning	inkoop
	aanplant
	bescherming
	nazorg / inboet
Overig beheer	Vrijstellen
	Prunusbeheersing
	Projecten
	Recreatie (paden en wegen)

	inkoop / contributie / materialen
	Inkoop advies en ondersteuning binnen de beheersovereenkomst met Bosgroep Zuid Nederland bosgroep
Ecologische voorzieningen ¹	Instandhoudingsbeheer en onderhoud

De kosten voor deze maatregelen dienen veelal bekostigt te worden uit de reguliere exploitatiebudgetten voor bos- en natuurbeheer.

7.4 Incidentele kosten

De incidentele beheerkosten kunnen onderverdeeld worden in cyclische (terugkomende en periodieke) beheerkosten, kosten in achterstand in onderhoud en/of niet jaarlijks terugkomende kosten in vervangingen / investeringen.

7.4.1 Meerjarig onderhoud (cyclisch)

In de onderstaande tabel zijn de cyclische maatregelpakketten aangegeven en is aangegeven wat de periodieke cyclus van het beheer.

Tabel 8: Maatregelpakketten cyclisch beheer

Maatregelpakket	Acties	Cyclus
Landschapselementenbeheer	Landschapselementen	1x 5 jaar
Poelenbeheer	Poelen*	1x 5 jaar: 50%
Overig beheer	Opsnoeien toekomstbomen	1x 3 jaar
	VTA randen en singels	1 x 3 jaar

De kosten voor deze cyclische werkzaamheden dienen gedekt te worden uit de reserve bos- en natuurbeheer die bedoeld is om fluctuaties in het beheer op te vangen. In deze reserve dient dus, mede door de baten die voortkomen uit houtopbrengsten, structureel voorzien te zijn van voldoende middelen om hierin te voorzien.

7.4.2 Achterstand in onderhoud

In het bos en natuurareaal is ten aanzien van het huidige areaal geen sprake van achterstand in onderhoud ten aanzien van de visuele kwaliteit. Wel is sprake van een achterstand in de technische kwaliteit van bepaalde voorzieningen.

Aanleiding is het feit dat beheer en onderhoud voor deze voorzieningen niet of maar beperkt belegt is in de diverse beheerplannen, er geen structureel uitvoerings- of investeringsplan is óf er geen verantwoordelijk beheerder is. Binnen de arealen van het bos- en natuurbeheer gaat het hierbij met name om de ecologische voorzieningen en het meubilair. Hiervoor is geen, of maar beperkt structureel beheer ingericht. Deze voorzieningen hebben wel invloed op de visie en speerpunten die in dit beheerplan zijn vastgesteld.

Doordat er in de afgelopen decennia veel ecologische voorzieningen zijn aangelegd zonder dat structureel beheer en budget is georganiseerd is een achterstand ontstaan in de technische kwaliteit van deze voorzieningen.

¹ Momenteel maakt dit maatregelpakket en de daarmee samenhangende kosten geen onderdeel uit van het beheerplan Bos en Natuur.

Om tot een nul situatie te komen die daarna structureel beheerd kan worden binnen de reguliere onderhoudsbudgetten dient allereerst in beeld gebracht te worden van wie deze voorzieningen zijn. Veel voorzieningen liggen op grenzen met andere terreinbeheerders. Daarnaast dient voor de voorzieningen die logisch- en redelijkerwijs in beheer en eigendom van de gemeente Roermond zijn incidenteel geld vrijgemaakt te worden om te voorzien in een kwaliteitsslag in de vorm van herstel en vervangingen. In onderstaande tabel zijn de geraamde incidentele kosten opgenomen. Voorgesteld wordt om deze middelen over een looptijd van 3 jaar te verspreiden. Vervolgens kan het areaal duurzaam en structureel in stand gehouden worden binnen de reguliere beheerbudgetten voor bos- en natuurbeheer zoals in paragraaf 7.3 omschreven.

Tabel 9: Berekening theoretisch achterstand in onderhoud Bos & Natuur

Categorie	Areaal		Kosten	
	aantal	Eenheid	Kosten / aantal	Totaal
Ecologische voorzieningen	Onbekend	Stuk	Onbekend	€ 150.000

7.4.3 Vervangingen en renovaties

In het bos- en natuurbeheer is maar beperkt sprake van vervangingen of renovaties. Vervangingen maken onderdeel uit van de maatregelpakketten. Renovaties beperken zich tot extra beheerstechnische maatregelen om in de speerpunten van het beheerplan te voorzien en wordt jaarlijks weggezet in kleinschalige beheerprojecten. Denk hierbij onder andere aan het revitaliseren van stedelijke uitloopbosjes of het natuurleerpad.

Grootschalige renovaties

Met grootschalige renovatie wordt in deze context bedoeld het projectmatig herinrichten. Deze worden meestal geïnitieerd vanuit provinciale of grensoverschrijdende initiatieven.

Kleinschalige renovatie

Kleinschalige renovaties maken onderdeel uit van de diverse beheerpakketten en/of worden kleinschalig vanuit het beheer geïnitieerd en binnen het overige beheer vanuit de exploitatiebudgetten betaald. In alle gevallen zullen deze een bijdrage hebben aan de voornoemde visie en speerpunten en hebben een beheersmatig karakter.

Vervangingsinvesteringen

Vervangingen worden binnen de reguliere beheermaatregelen mee genomen en beperken zich tot het vervangen van bomen en daaropvolgende verjonging.

Vervangingen in voorzieningen is maar zeer beperkt belegt. Kleinschalige voorzieningen die direct onderdeel uitmaken van het beheerareaal worden binnen de exploitatiebudgetten mee genomen. Hier is geen structureel vervangingsplan voor.

7.5 Uitvoering

Uitvoering van vakspecialistische werkzaamheden vindt grotendeels plaats door gerenommeerde bosbouwbedrijven of landschapsbeheerders. De kostprijscalculaties van Antea zijn hierop ook gericht.

De boomploeg van de eigen dienst pakt echter ook acties binnen de maatregelenpakketten op. De kosten in uren drukken niet door op de besteedbare budgetten. In de calculaties van Antea zoals die in de kadernota beheer zijn meegenomen heeft een verrekening plaats gevonden.

In onderstaande tabel wordt weergegeven welke procentuele inzet de boomploeg heeft op de diverse maatregelpakketten.

Tabel 10: Uiteenzetting inzet boomploeg op maatregelenpakketten

Maatregelpakket regulier	Acties	inzet boomploeg
Runderbegrazing	Begrazing en landschapsbeheer	0%
Schapenbegrazing	Begrazing en landschapsbeheer	0%
Selectieve uitkap / dunning	inkoop	0%
	aanplant	100%
	bescherming	50%
	nazorg / inboet	50%
Overig beheer	Vrijstellen	100%
	Prunusbeheersing	80%
	Projecten	0%
	Recreatie (paden en wegen)	0%
	inkoop / contributie / materialen	0%
	Inkoop advies en ondersteuning binnen de beheersovereenkomst met Bosgroep Zuid Nederland bosgroep	0%
Ecologische voorzieningen	Instandhoudingsbeheer en onderhoud	0%

Maatregelpakket cyclisch	Acties	inzet boomploeg
Landschapselementenbeheer	Landschapselementen: 5 jaar	75%
Poelenbeheer	Poelen: 10 jaar / 50% per 5 jaar	10%
Overig beheer	Opsnoeien toekomstbomen: 3 jaar	100%
	VTA randen en singels: 3 jaar	100%

Op basis van de kostencalculaties van Antea wordt geconcludeerd dat de boomploeg een kosten reducerende inbreng van 60% op de gecalculeerde normkosten voor bos- en natuurbeheer heeft. Dit zou betekenen dat de budgetten met 60% verhoogd zouden moeten worden op het moment dat de inzet van de boomploeg opgeheven wordt.

Los nog van de vakspecifieke en gebiedsspecifieke kennis die de boomploeg heeft waarmee ze efficiënter en kwalitatief werk verrichten.

Kanttekening hierbij is dus wel dat de effectieve kosten voor het beheer van bos en natuur hoger zijn dan de kosten die drukken op de onderliggende budgetten. Uren inzet en materiaalkosten door inzet van de boomploeg drukken op de budgetten van personeel en de gemeentewerf. Risico daarbij is ook dat wanneer de boomploeg geen of minder taken uitvoert de kosten voor het beheer zwaarder op de budgetten voor bos- en natuurbeheer drukken.

7.6 Baten

Houtopbrengsten vullen de reserve en zijn direct besteedbaar voor bos- en natuurbeheer om met name de cyclische werkzaamheden te bekostigen. De houtopbrengsten zorgen voor instandhouding van de reserve voorziening.

Daarnaast vinden enkele doorrekeningen plaats vanuit andere budgetten omdat de maatregelenpakketten direct of indirect ook van meerwaarde is voor het desbetreffende beheer. Zo vinden er doorrekeningen plaats vanuit waterbeheer ten aanzien van de begrazing in met name waterbergingen en waterbuffers die naast een ecologische waarde ook een waterbergende functie hebben.

Ook kan een doorrekening plaats vinden vanuit de budgetten voor stedelijke begrazing op de (binnenstedelijke) ecologische voorzieningen die veelal onderdeel uitmaken van deze begrazingsgebieden.

In onderstaande tabel worden de baten weergegeven die, naast de inzet van de boomploeg, zorgen voor een besparing op de budgetten voor bos- en natuurbeheer en voor instandhouding van de reserve. Enkel de houtopbrengsten kunnen overgeheveld worden naar de reserve.

Tabel 11: Batenoverzicht bos- en natuurbeheer.

Besteedbare baten	
Baten uit houtoogst per jaar	€ 11.500
Baten uit doorrekeningen waterbeheer:	€ 6.500
Baten uit doorrekeningen stedelijke begrazing:	€ 2.500
Totaal besteedbare baten:	€ 20.500

Daarnaast wordt de exploitatie gedekt door de baten die binnen komen uit SNL subsidies.

De lopende SNL subsidie beschikking betreft ongeveer € 33.500 euro op jaarbasis.

Deze is dus niet effectief besteedbaar of een besparing op de normkosten.

7.7 Conclusies

De reguliere jaarlijkse kosten passen binnen het besteedbaar exploitatiebudget. Mede door de SNL subsidies (die dekking geven aan de exploitatiebudgetten) en de houtopbrengsten (die de reserve vult) is het bos- en natuurbeheer redelijk kostenneutraal en zelfvoorzienend.

Met de Reserve wordt voorzien in de vijfjaarlijkse cyclische kosten. In onderstaande tabel is het effectieve saldo en geplande afroaming van de reserve weergegeven.

Tabel 12: Verantwoording uitgaven op reserve Bos- en natuurbeheer

Omschrijving	Bedragen
Huidige saldo reserve:	€ 175.000
Jaarlijkse storting houtopbrengst	€ 11.500
Saldo reserve na 5 jaar	€ 232.500
Cyclische onttrekking elke 5 jaar	€ 105.000
Saldo na onttrekking	€ 127.500
Vermindering reserve elke 5 jaar	€ 47.500
Uitputting reserve na 3 cyclische onttrekkingen	

Reeds 30 jaar geleden is ingezet op het verhogen van natuurwaarden in de oorspronkelijke voor de mijnbouw aangelegde naaldbossen. Het economisch rendement van naaldhout ligt echter hoger dan het rendement uit loofbossen. Door de omvorming naar meer natuurlijke bossen zal daardoor op termijn het rendement teruglopen. In de combinatie met het beheer van de natuurterreinen, waar geen sprake is van economisch rendement maar wel kosten worden gemaakt, zal daardoor de reserve langzaam teruglopen.

De cyclische kosten bedragen 5-jaarlijks € 105.000 euro. Een deel daarvan wordt gedekt door de benoemde baten en inzet van de eigen buitendienst. In resterend benodigd budget wordt voorzien vanuit de reserve waardoor de reserve uitput in 15 a 20 jaar. De horizon van de uitputting van de reserve ligt op dit moment te ver weg om hier nu besluitvorming over te vragen. De uitputting van deze reservevoorziening wordt in het volgende beheerplan herijkt.

Een belangrijk te benoemen risico is wel dat bovenstaande uitgaat van een structurele inzet van de eigen boomploeg zonder dat de kosten daarin doorvertaald worden in de budgetten voor bos- en natuurbeheer. Ook een vermindering van de SNL subsidies of doorrekeningen kan van invloed zijn op een eerdere uitputting van de reserve. Ook een verhoging van kosten door meer inzet van de Bosgroep Zuid Nederland op de operationele taken binnen de organisatie van het beheer kan extra drukken op de kosten.

8 Organisatie beheer

8.1 Huidige beheerorganisatie

De organisatie van het beheer kan worden ingedeeld in operationele werkprocessen (die met name gericht zijn op onderhoud) en duurzaam planmatig beheer.

Daarbij zijn verschillen rollen en taken belegd die een schakel vormen in de werkprocessen. In dit hoofdstuk worden die rollen en verantwoordelijkheden omschreven om een zo efficiënt, duurzaam en planmatig beheer te voorzien.

8.1.1 Huidige werkprocessen

De werkprocessen richten zich met name op de interne en externe rol en taakverdeling. De beoogde huidige werkprocessen hierin worden onderstaand omschreven.

Beheerder (Cluster BOR binnen)

De beheerder bos en natuur houdt zich met verschillende taken bezig. Deze taken zijn onder te verdelen in planmatig beheer en operationeel beheer. Tussen planmatige en operationele beheertaken vindt daar waar noodzakelijk uitwisseling plaats met Bosgroep Zuid Nederland om ontwikkelingen af te stemmen en waar mogelijk gebruik te maken van expertise. Het onderhoud van bos en natuur is deels weggezet in meerdere deels integrale contracten bijvoorbeeld de begrazingscontracten. De beheerder voorziet in de opdrachtvoorbereidingen en heeft operationele afstemming over de werkzaamheden met de opzichter.

Opzichter Bos en Natuur (Cluster BOR buiten)

De opzichter bos en natuur heeft leiding over de operationele opdrachten en taken binnen de arealen bos en natuur. Met de beheerder wordt jaarlijks een werkplan opgesteld waarin de taken en kosten binnen de diverse maatregelpakketten worden uiteengezet. De opzichter ziet toe op de planning, uitvoering en oplevering van de werkzaamheden. Daarnaast stuurt hij direct de eigen buitendienst, met name de boomploeg, aan als het gaat om taken binnen het bos en natuurareaal.

Directievoerder (Cluster BOR buiten)

De (interne) directievoerder is een onafhankelijk contractbeheerder ten aanzien van de (meerjarige) onderhoudscontracten die zijn aangegaan met bepaalde bedrijven. De directievoerder is aanspreekpunt voor de opzichter ten aanzien van de uitvoering en naleving van de contractuele verplichtingen en is verantwoordelijk voor de financiële afhandeling.

Goede directievoering op de diverse integrale onderhoudsbestekken is uitermate belangrijk, zowel vanuit de gewenste en gevraagde kwaliteit als vanuit de financiële verantwoording over betaalde werkzaamheden. Vanuit meerdere overwegingen (capaciteit, transparantie, scheiding van taken en verantwoordelijkheden) is het van belang dat directievoering niet door een beheerder wordt gedaan maar door een onafhankelijk persoon.

Sinds 2019 is er, in lijn met de overige contracten, en vanuit een stukje uniformiteit, voor gekozen de directievoering intern te beleggen. Daarvoor was de directievoering belegd bij Bosgroep Zuid Nederland.

Coördinator natuur en landschap (Cluster OO)

De coördinator natuur en landschap is met name op beleidsmatig vlak actief. Binnen het bos- en natuurbeheer heeft het met name een adviserende rol en is het eerste aanspreekpunt voor Bosgroep Zuid Nederland ten aanzien van regionale en grensoverschrijdende samenwerkingen en initiatieven. Ook is de coördinator eerste contactpersoon als het gaat om implementatie van beleidsmatige (regionale) vraagstukken die onder andere vanuit Bosgroep Zuid Nederland aan haar leden wordt doorgelegd. In die hoedanigheid neemt de coördinator plaats in diverse regionale overleggen die onder andere door Bosgroep Zuid Nederland worden geïnitieerd.

Ecoloog (cluster OO)

De eigen ecoloog heeft met name een monitorende rol en staat aan de lat voor de toetsing en naleving van onder andere de gedragscode binnen de opdrachten. Een belangrijk onderdeel is de monitoring op de SNL doelstellingen binnen onder andere de begrazingscontracten. Indien gewenst doet de ecoloog een beroep op de kennis die aanwezig is bij de ecologen van Bosgroep Zuid Nederland ten aanzien van (SNL)doelstellingen. Tot slot is de ecoloog ook aan zet om beleidsmatige zaken binnen het beheer te implementeren in samenspraak met de coördinator. De ecoloog heeft daarover met name contact met de beheerder en Bosgroep Zuid Nederland.

Bosgroep Zuid Nederland

In 2017 is door de gemeente Roermond een nieuwe beheerovereenkomst aangegaan met Corporatie Bosgroep Zuid Nederland.

De beheerovereenkomst is een meerjarige samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente Roermond en de Bosgroep. In de beheerovereenkomst worden afspraken over de uit te voeren werkzaamheden voor een periode van 10 jaar vastgelegd. De wensen en behoeften van de eigenaar vormen het belangrijkste uitgangspunt voor het afsprakenkader.

De gemeente Roermond is al jaren lid van deze corporatie die regionaal aan de lat staat om de verschillende terrein beherende partijen samen te brengen. Bos- en natuurbeheer houdt namelijk niet op bij de gemeentegrens en op provinciaal niveau wordt gestreefd naar een regionale aanpak. Bosgroep Zuid Nederland fungeert daarin als voornaamste regionale intermediair en is daarmee het verlengstuk van de provincie.

Met name ten aanzien van de SNL doelstellingen en subsidieverstrekking voorziet de Bosgroep in implementatie van regionale doelstellingen.

In de beheerovereenkomst heeft de gemeente de Bosgroep gemachtigd voor het aanvragen van subsidies voor het beheren van de bossen, natuurterreinen en landschappelijke beplantingen. Het betreft hier in ieder geval subsidies in het kader van de Subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL).

Ook kan de Bosgroep met specifieke expertise in bos en natuur beheer haar leden voorzien van advies en ondersteuning in het (operationeel) beheer en aansluiting op regionaal niveau.

In de door beide partijen ondertekende beheerovereenkomst is vastgelegd hoe de rolverdeling tussen de gemeente Roermond en Bosgroep Zuid Nederland georganiseerd is. De gemeente Roermond is als areaalbeheerder eindverantwoordelijke en fungeert als opdrachtgever én budgethouder. Bosgroep Zuid Nederland fungeert in opdracht van de gemeente als advies- en SNL uitvoeringsorgaan.

In 2017 heeft er al een verschuiving plaats gevonden van taken van Bosgroep Zuid Nederland naar de gemeente Roermond. Met name ten aanzien van financiële verantwoording en opdrachtverstrekking is er destijds voor gekozen om als gemeente Roermond meer eigen regie te nemen op het beheer.

De afgelopen jaren is er kritisch gekeken naar de inzet van de Bosgroep in met name de operationele taken en is bekeken hoe bepaalde inzet zich verhoudt tot de eigen bezetting en expertise die we binnen de gemeente Roermond tot onze beschikking hebben. Ook is daarbij gekeken welke kwalitatieve meerwaarde de inzet heeft ten opzichte van de extra kosten die daarmee gemoeid zijn.

Er is daarbij geconstateerd dat er dubbelingen in de bezetting zitten tussen dat wat de Bosgroep inzet binnen ons beheer en dat wat we zelf in dienst hebben. Dit leidt niet altijd tot een efficiënte samenwerking in het operationeel beheer. We zijn de afgelopen jaren staat gebleken om deze operationele taken zelf te organiseren, zonder de bosgroep, zonder een reductie op het kwaliteitsniveau.

Overige inbreng

Naast bovengenoemde rollen kan er binnen de organisatie bij bepaalde projecten ook een beroep gedaan worden op onder andere de projectleider cultuurtechniek van het cluster PO. Indien bepaalde beheerprojecten vragen om een projectmatige aanpak en er voor gekozen wordt om dit niet binnen een project te leggen bij bijvoorbeeld Bosgroep Zuid Nederland, kan een project weggezet worden bij het cluster PO.

Ook wordt binnen bepaalde acties of projecten een beroep gedaan op de medewerker natuur en milieu educatie. Met name rond de organisatie van de boomfeestdag óf op het moment dat scholen betrokken worden bij een project.

Zij hebben echter geen structurele inbreng in het beheer van bos en natuur.

Stakeholders:

Naast interne inbreng en inbreng van de Bosgroep in het operationele en planmatige beheer zijn er ook diverse stakeholders, belangenverenigingen en vrijwilligers groepen die actief zijn in de bos en natuur arealen.

De belangrijkste om hierbij te noemen zijn:

Yuverta college: Het Yuverta college wordt in diverse operationele taken betrokken door de begrazer, opzichter en ecooloog en richt zich met name op het gebied rondom de driestruik en breidberg. Het initiatief hierin wordt over het algemeen ingestoken vanuit de het maatregelenpakket runderbegrazing en de aanvullende landschapsbeherende acties die daarin plaats vinden. Daar waar mogelijk worden praktijklessen en projectlessen t.a.v. landbouwkundig beheer benut om in de werkzaamheden te voorzien.

Werkgroep Driestruik: De werkzaamheden van werkgroep Driestruik richten zich op een aantal zaken. Zo voert de werkgroep een aantal werkzaamheden in het gebied uit die zich met name centreren rondom de poelen. Om de poelen worden bijvoorbeeld bomen verwijderd, zodat ze in de zon blijven liggen. Daarbij worden ook zandplekken voor bijzondere soorten, zoals de knoflookpad open gehouden. De werkgroep voert ook onderzoek uit naar de knoflookpad. . Over de werkzaamheden die zij uitvoeren vindt afstemming plaats met de ecooloog en de begrazer / landschapsbeheerder van het gebied.

Stichting tussen Roer en IJzeren Rijn: Stichting tussen Roer en IJzeren Rijn neemt vooral een participerende rol in het promoten en beleefbaar maken van enkel terreinen en haar cultuurhistorische waarde. Daar waar mogelijk proberen we, in afstemming met deze stichting, te voorzien in aanvullende acties om hierin te voorzien.

8.1.2 Planmatige beheertaken

Planmatige beheertaken hebben met name betrekking én invloed op een duurzaam instandhoudingsbeheer van het areaal. Het is meer kaderstellend en uit zich niet zo zeer in operationele acties.

De belangrijkste beheertaken worden hieronder benoemd en wordt omschreven op welke manier zij invloed hebben op het beheerareaal en de beheertaken.

Groenbeleid

Het belangrijkste beleid voor bos- en natuurbeheer is provinciaal vastgelegd. Gemeentelijk kunnen aanvullende kaders worden gesteld die van invloed kunnen zijn op het beheer óf het te beheren areaal. Periodiek dient beleid te worden aangepast. Hierbij wordt ingespeeld op actualiteiten en wordt vooruit gekeken. Vertaling vindt plaats in uitvoeringsbeleid en/of beheerplannen. Het cluster OO en de coördinator natuur en landschap zijn verantwoordelijk voor het op te stellen beleid. De beheerder heeft een adviserende rol.

Uitvoeringsbeleid

Vertaling van beleidskaders vindt over het algemeen plaats in uitvoeringsplannen. De beheerders leveren een bijdrage aan de visie en beleid. Beheer is een van de uitvoeringssporen van het uitvoeringsplan.

P&C Cyclus

Ieder jaar doorlopen we de P&C cyclus en kijken we welke middelen de komende jaren nodig zijn om invulling te geven aan onze ambities en hoe de kosten daarvan zich verhouden tot de beschikbare middelen. Dit kan leiden tot bijsturing van budgetten óf uitvoeringsmaatregelen.

Actualisatie beheerplannen

Beleid, budget en kosten zijn kaderstellend in de beheerplannen en vormen de belangrijkste basis voor het uit te voeren beheer. Periodiek dienen de beheerplannen daarom te worden geactualiseerd en te worden aangesloten op deze nieuwe kaders en uitgangspunten én de actualiteiten. De beheerder van het cluster BOR is hiervoor verantwoordelijk.

Advisering

De beheerders geven advies op het gebied van inrichting voor projecten van het cluster Projecten Omgeving. Dit verloopt via het protocol Advies Projecten. Het betreft projecten van uitbreidingen en –inbreidingen tot aan met adviezen op bestemmingsplannen. De beheerder heeft hierin een adviserende rol. Ook wordt de beheerder betrokken bij ontwikkelingen om te borgen dat iets technisch en kwalitatief goed wordt aangelegd en daarna ook duurzaam te beheren en in stand te houden is.

Projecten

De beheerder is ambtelijke opdrachtgever en adviseur voor projecten die het cluster Projecten Omgeving uitvoert. Voor bos en natuur beheer zijn deze projecten zeer beperkt. Projecten worden over het algemeen meer regionaal geïnitieerd. In veel gevallen wordt een dergelijk project door Bosgroep Zuid Nederland uitgevoerd en ter advisering voorgelegd. Nieuwe realisaties kunnen een uitbreiding van het areaal betekenen of om een andere manier van beheer en onderhoud vragen.

8.1.3 Operationele beheertaken

Operationele taken hebben vooral betrekking op de dagelijkse uitvoering die gegeven wordt aan de maatregelenpakketten.

De belangrijkste operationele beheertaken worden hieronder uiteen gezet.

Contract- en opdrachtbeheer

Vakspecifieke taken worden commercieel weggezet bij daarvoor gerenommeerde bedrijven conform de geldende aanbestedingskaders. Onder andere de begrazing is in meerjarige contracten weggezet. De opdrachten worden voorbereid door de beheerder.

Directievoering en toezicht

Op de opdrachten en contracten wordt dagelijks gestuurd door de opzichter. Hij ziet toe op de uitvoering van het werk. Specifieke monitoring vindt plaats door de ecooloog. Kleine opdrachten binnen een maatregelpakket worden door de opzichter zelf voorbereid en verstrekt. Op de contracten vind naast toezicht ook directievoering plaats. Hierbij wordt gestuurd op naleving van het contract én de financiële afhandeling van het contract. Beide inzet wordt geleverd vanuit het cluster BOR buiten.

Eigen buitendienst

De eigen buitendienst voorziet enerzijds in hand en spandiensten. Denk hierbij aan het herstellen van voorzieningen of het verwijderen van dumpingen of zwerfvuil. Anderzijds voorziet de eigen buitendienst binnen het beheer van bos en natuur in specifieke opdrachten. Onderdeel van de eigen buitendienst is de gemeentelijke bomenploeg die in een deel van de reguliere acties in het gemeentelijk bosbeheer voorziet waardoor geen commerciële kosten gemaakt worden. In hoofdstuk 7 is dit eerder al geconcretiseerd.

Gegevensbeheer

De Bosgroep beheert de areaalgegevens van de bos- en natuurarealen van de gemeente Roermond ten behoeve van de SNL doelstellingen. De gemeente Roermond én de Bosgroep dragen beide zorg voor een zo actueel mogelijk gegevensbestand.

Voorheen werden de gegevens door Bosgroep Zuid Nederland beheerd in een separaat gegevensbeheer systeem. Ten aanzien van de SNL monitoring blijft dit behouden.

In 2022 heeft een actualisatie en verfijning van de huidige beheergegevens plaats gevonden. Het streven van de gemeente Roermond is om uniform en integraal gegevens beheer te voorzien. Het streven is om vanaf 2023 ook de beheergegevens voor bos- en natuurbeheer in eigen beheer te beheren. Ontsluiting en bewerking vind vanaf dat moment plaats in GBI World. De gemeente Roermond voorziet de Bosgroep van wijzigingen en informatie door het aanleveren van actuele datasets.

Budget beheer

Het bijhouden van de exploitatiebudgetten, facturatie en opdrachten is een belangrijke taak van de beheerder binnen het operationeel beheer.

Indirect / ad hoc werk

Indirect / ad hoc werk kan een sterke invloed hebben op de geplande reguliere taken. Het betreffen bijvoorbeeld vragen die vanuit de organisatie ontstaan of wensen vanuit de politiek, en andere belanghebbenden. Een nadeel van het indirect werk is dat afhankelijk van de aard van het indirect werk, het een groot tijdsbeslag kan leggen op de planning of niet planbaar is. Dit betekent regelmatig dat met geplande reguliere werkzaamheden geschoven wordt.

Participatie

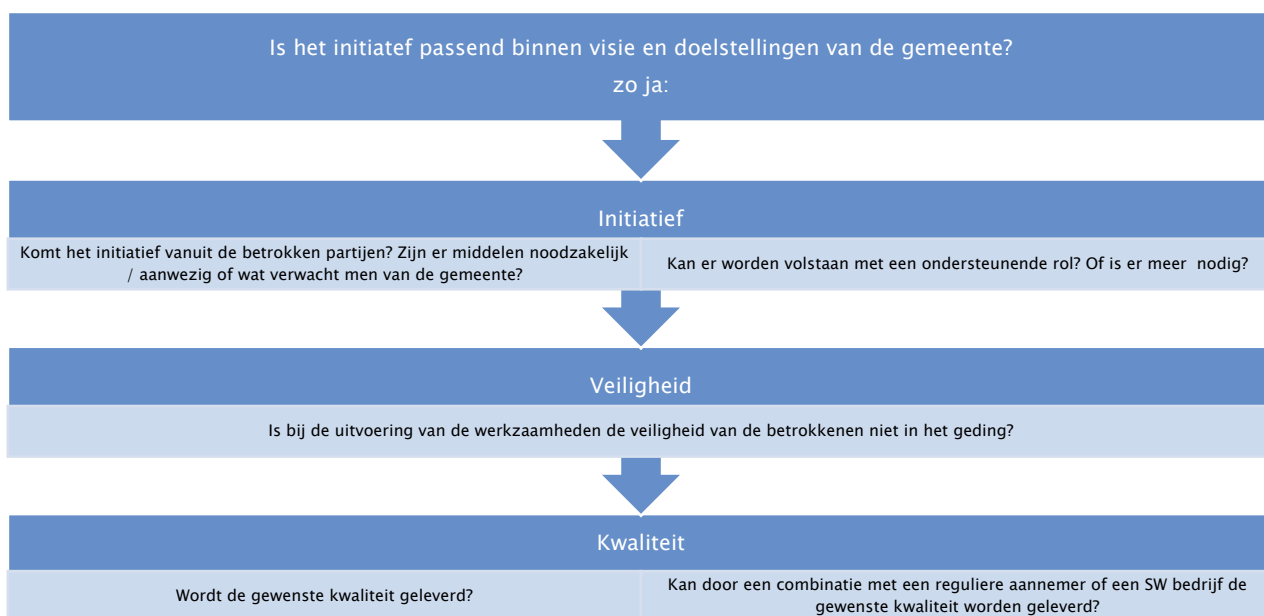
De gemeente Roermond kent een rijk geschakeerd palet aan vrijwilligersorganisaties / verenigingen die actief zijn in de bos, natuur en landschapsterreinen. Binnen de verenigingen zijn vele burgers betrokken en actief en daarmee zijn zij verankerd in het maatschappelijk leven in de dorpskernen en de gemeente als geheel. Tegelijkertijd is door de jaren heen een grote deskundigheid en kennis opgebouwd bij deze mensen. Dit koesteren we in het bos- en natuurbeheer.

In de gemeente Roermond zijn organisaties welke zijn betrokken bij het groen, natuur en milieu in de gemeente verenigd in het Roermonds Natuur- en milieuoverleg (RNMO). Gezamenlijk zetten zij zich in voor de instandhouding en verbetering van de kwaliteit van het landschap. De Breidberg en de Driestruik worden, zoals eerder omschreven, door respectievelijk het Yuverta college en de vrijwilligersgroep Driestruik beheerd.

Door de toenemende belangstelling voor bos, natuur en landschap en de diverse functies die de terreinen vervullen, ontstaan er steeds meer burgerinitiatieven. Kenmerk van burgerinitiatieven is dat vaak wel het 'idee' of een 'richting' duidelijk is en dat dit dikwijls betrekking heeft op concrete gebieden, maar dat de 'hoe' vraag niet gemakkelijk beantwoord kan worden.

Om de betrokkenheid van betrokken maatschappelijke organisatie, burgerinitiatieven, vrijwilligersgroepen etc. in goede banen te leiden is een afwegingskader opgesteld.

Figuur 6: afwegingskader participatie

Social return

Concreter vertaald betekent dit dat de overheid wil dat bedrijven bij aanbestedingen een vast percentage (meestal 5%) van de opdrachtsom aan social return besteden. Dit kan door mensen uit 'een bepaalde doelgroep' een arbeidsplaats te bieden. Ook het bieden van leer-/werkplekken, trainingen of opleiding aan deze mensen behoren tot de mogelijkheden.

De gemeente Roermond heeft de aandacht voor social return al opgenomen in haar aanbestedingsbeleid.

Binnen de gemeente Roermond wordt sterk ingezet op het vergroten van het sociale rendement. Ook in bos, natuur en landschap.

Het jaarlijkse werkplan vormt de basis voor de uitvoering van het reguliere beheer. Reguliere werkzaamheden bevatten componenten die door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt uitgevoerd kunnen worden waarbij rekening gehouden moet worden met verschillen in prijs-kwaliteitsverhouding in vergelijking met de reguliere aannemerij. Gezien de inzet van de gemeente op maatschappelijke activering en arbeidstoedeling van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt wordt bij het opstellen van de jaarlijkse werkplanning het onderstaande

toetsings- en afwegingskader gebruikt voor de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, of partijen uit het sociale domein.

Figuur 7: Afwegingskader social return

Geconcludeerd wordt wel dat binnen het bos en natuur beheer het lastig blijft om, door de specifieke werkzaamheden en veelal machinale werkzaamheden, lastig om in sociale inpassing binnen het werk te voorzien.

8.2 Toekomstige beheerorganisatie

In deze paragraaf worden toekomstige ontwikkelingen in samenwerking en organisatie uiteengezet die van invloed kunnen zijn op de organisatie van het beheer.

Opzichter Bos en Natuur

De huidige opzichter Bos en Natuur bereikt de komende 5 jaar de pensioengerechtigde leeftijd. Hiermee zou ontzettend veel specifieke kennis de organisatie verlaten. Dit zal veel invloed hebben op het bos- en natuurbeheer. Voorgesteld wordt om al de komende jaren voor te sorteren op deze uitstroom om in kennisoverdracht te voorzien.

Gezien het specifieke vakgebied en de geringe arbeidsmarkt kan opvolging lastig zijn. Mogelijk biedt doorstroom binnen de huidige organisatie een oplossing. De komende tijd dienen hier keuzes in gemaakt te worden. Streven is om kennis en kwaliteit binnen de eigen organisatie te behouden en zelf regie te houden op het bos- en natuurbeheer.

Dit kan ook van invloed zijn op de rol die Bosgroep Zuid Nederland in het (operationele) beheer heeft. Het heeft echter de sterke voorkeur om in eigen bezetting en vakkennis te voorzien binnen dit specifieke vakgebied.

Beheerovereenkomst Bosgroep Zuid Nederland

Uit kosten overweging en in het kader van procesefficiëntie is er gedurende de afgelopen beheerperiode voor gekozen om de operationele taken enkel nog in eigen beheer en eigen regie uit te voeren. Hierdoor worden door de Bosgroep geen operationele taken meer uitgevoerd en vult zij geen actieve rol meer in het dagelijkse beheer en onderhoud, de opdrachtvoorbereidingen en verstrekkingen. Ook ten aanzien van de directievoering en toezicht op de contracten is er voor gekozen om enkel nog vanuit eigen interne inzet te sturen op de contracten. We laten ons daarbij desgewenst adviseren, ondersteunen en informeren door Bosgroep Zuid Nederland vanuit hun regionale adviesrol en hun expertise.

De voornaamste taak van de Bosgroep Zuid Nederland is om de gemeente te ontzorgen in de structurele basistaken ten aanzien van SNL en FSC en zorgt het met name voor een toegevoegde meerwaarde door haar regionale / intermediaire rol in te nemen om zo een juiste regionale aansluiting te borgen voor de gemeente Roermond.

In de huidige beheerovereenkomst is een grotere rol in de operationele taken belegd bij Bosgroep Zuid Nederland dan in dit beheerplan is voorgesteld.

De beheerovereenkomst met Bosgroep Zuid Nederland loopt nog tot 2026.

Vorig jaar heeft hierover een evaluatie en afstemming plaats gevonden met de Bosgroep en is deze nieuwe rol en taakverdeling besproken.

Bij het vaststellen van de nieuwe beheerovereenkomst willen we opnieuw bekijken welke essentiële rol de Bosgroep heeft in het planmatig- en operationeel beheer en zullen taken opnieuw afgezet worden tegen de eigen interne bezetting en wordt de samenwerking herijkt. In de komende jaren gaat de opzichter bos en natuur waarschijnlijk uitstromen. Insteek moet zijn dat zoveel mogelijk eigen regie gehouden wordt op het operationeel en zelf voorzien wordt in specifieke vak- en gebiedskennis. In principe blijft het uitgangspunt daarom dat er geen concrete operationele taken worden belegd bij de Bosgroep zolang de interne bezetting op orde is en dat de interne bezetting op peil gehouden wordt.

In de komende beheerperiode wordt de nieuwe samenwerking verder geconcretiseerd en zal een nieuwe werkwijze en samenwerking op basis van onder andere dit vastgestelde beheerplan (en de werkwijze die hierin is omschreven) worden besloten en vastgelegd in een nieuwe beheerovereenkomst óf addendum op de huidige overeenkomst.

Ketensamenwerking

Om op een zo efficiënt mogelijke wijze de openbare ruimte te beheren is een planmatige aanpak essentieel. Te vaak wordt planmatig beheer ondergeschikt gemaakt aan het afhandelen van incidenten. Daarnaast is het van cruciaal belang dat beheer aan de voorkant wordt aangesloten bij ontwikkelingen, beleidsuitgangspunten en projecten. We willen hierin nog meer de samenwerking en dialoog aangaan met interne, maar ook externe, gesprekspartners.

Eigen buitendienst

De gemeente heeft de beschikking over een eigen buitendienst. Onderdeel van de eigen buitendienst is de gemeentelijke bomenploeg. De bomenploeg heeft de beschikking over goed professioneel materieel voor onder andere bos- en natuurbeheer. Hierdoor kunnen zij snel reageren op meldingen/ klachten en calamiteiten (bijv. bij stormschade) en efficiënt werken.

De boomploeg speelt hiermee een cruciale rol met de specifieke vakkennis én gebiedskennis die binnen het werk een grote meerwaarde is.

In de toekomst willen we deze inzet blijven benutten en daar waar mogelijk uitbreiden.

Rol Groen en Doen

Groen en Doen is het maatschappelijke werkbedrijf waarvan de gemeente Roermond enig aandeelhouder is. Momenteel voorzien zij vooral in werkzaamheden in het stedelijk gebied. Vooralsnog wordt binnen de maatregelenpakketten geen concrete rol voorzien voor inzet van Groen en Doen. Door het vakspecifieke werk én het ad hoc karakter van de overige hand- en spandiensten kiezen we er voor om hierop de eigen boomploeg / eigen dienst in te zetten. De bezetting en organisatie van Groen en Doen is momenteel ook nog niet voldoende ingericht om in dit werk te voorzien.

9 Conclusies

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste verschillen van dit beheerplan ten opzichte van de beheerplannen van 2017 nog eens overzichtelijk uit elkaar gezet.

9.1 Verschillen 2017 – 2022

Naast de opmaak en inhoud van het beheerplan, die meer gericht is op het areaal en het concrete beheer ervan zetten we in deze paragraaf de tien belangrijkste verschillen in beheer en de organisatie daarvan tussen 2017 en 2022 uiteen.

Van omvorming naar instandhouding

Vanaf dit beheerplan kunnen spreken van instandhouding omdat we maximaal (75%) aan de speerpunten (omvorming naar een recreatief en duurzaam areaal) hebben voldaan. Binnen het huidige instandhoudingsbeheer kan voorzien worden in de laatste omvorming in soortensamenstelling. Voor wat betreft deze omvorming en instandhouding spreken we van omvorming, totdat we de verhouding 60-40 bereikt hebben (uiteindelijk 70-30). Belangrijk is, dat we bij het omvormen steeds het bosklimaat behouden.

Het omvormen vindt hierdoor niet meer plaats op basis van kapvlaktes maar vooral op basis van selectieve uitkap.

Van frequentiebeheer naar beeld gestuurd beheer

Voorheen werd, met name in de grote begrazingscontracten, op basis van een frequentieopdracht opdrachten uitgezet. De afgelopen jaren zijn we naar een meer beeld gestuurde opdrachtverstrekking gegaan waarbij de expertise van de begrazers beter ingezet wordt. Hierbij wordt met name gestuurd op de SNL doelstellingen en beheerrichtlijnen. Hiermee trachten we meer mee te bewegen met de natuur en het beheer meer te enten op de plaatselijke gebiedseigenschappen.

Budgetten

De laatste jaren is er hard gewerkt om extra subsidie te verkrijgen. Dit is doorvertaald in extra inzetbaar exploitatie budget om in de kwaliteitsomvorming te voorzien. Dit biedt mogelijkheden om in extra beheertaken (zoals onderhoudsbudget voor de ecologische voorzieningen) te voorzien en in te spelen op het toekomstbestendig maken van de arealen en daarmee in te spelen op de huidige klimatologische uitdagingen.

Meer regie op gegevensbeheer

Het areaal is concreter in beeld gebracht. Hierbij is ook een beeld gevormd van de soorten en leeftijdsopbouw. Door het gegevensbeheer in eigen regie te nemen wordt gestreefd naar een data gestuurd beheer.

Meer regie op operationeel beheer

Door zelf een actievere rol in te nemen in de operationele taken binnen de eigen bezetting trachten we effectiever en efficiënter om te gaan met het operationele beheer en hopen we sneller in te kunnen spelen op actualiteiten en gewenste acties. Om die reden is de directievoering bijvoorbeeld intern belegd. De Bosgroep ondersteund hierin desgewenst maar heeft voornamelijk een rol in het planmatige beheer en de aansluiting van de gemeente Roermond op regionale actualiteiten en uitdagingen.

Actievere rol van de eigen boomploeg

De laatste jaren is de eigen boomploeg voorzien van een duidelijk kwaliteitsimpuls en is gebleken dat we met de eigen boomploeg in staat zijn een hoger rendement te behalen zonder daarbij in te boeten op kwaliteit van het werk. Het streven is om deze bezetting op orde te houden en de boomploeg in het bos- en natuurbeheer een nog actievere rol te laten bekleden.

De Wet natuurbescherming

De wet natuurbescherming heeft zijn intrede gedaan. Dit is vooral van invloed op de operationele taken. In het werk wordt binnen deze nieuwe wetgeving geacteerd.

Bosbrandpreventie: naast voorkomen ook verzekeren

In het beheerplan van 2017 is besloten om de bosbrandverzekering op te zeggen en het geld in te zetten op deelname aan het Interreg project Bos en Natuurbrand preventie om op die manier op een preventievere wijze te anticiperen op bosbranden en stormen die invloed kunnen hebben op ons bos en natuur areaal.

Momenteel wordt er grensoverschrijdend gewerkt aan een nieuw Interreg project. Gemeente Roermond wil wederom aanhaken. Bosgroep Zuid Nederland zal hierin de coördineren en vertegenwoordigende rol innemen.

Naast deze preventieve benadering is het voornemen om ons ook financieel in te dekken tegen eventuele branden en natuurgeweld en te onderzoeken of we ook een nieuwe bosbrandverzekering kunnen aangaan.